

**ИЗВЕШТАЈ
О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА
ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ
РАДНЕ ЗОНЕ - ЛОКАЦИЈА 1А У КО БАЧ
НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ**

ЈП „ЗАВОД ЗА УРБАНИЗАМ ВОЈВОДИНЕ“ НОВИ САД

E-2629/1

РУКОВОДИЛАЦ ТИМА

Тања Топо

Тања Топо, маст.инж.зашт.жив.сред.

ДИРЕКТОР

Предраг Кнежевић

Предраг Кнежевић, дипл.правник

БАЧ, август 2018. године

РУКОВОДИЛАЦ ТИМА:

Тања Топо, маг.инж.зашт.жив.сред.

СТРУЧНИ ТИМ:

Радомир Овука, дипл.инж.арх.
Тања Топо мастер инж. зашт. жив. сред.
Зорица Санадер, дипл.инж.елек.
Зоран Кордић, дипл.инж.саобр.
Бранко Миловановић, дипл.инж.мелио.
Милан Жижич, дипл.инж.маш.
Славица Пивнички, дипл.инж.пејс.арх.
Марина Митровић, маг.проф.геогр.
Теодора Томин Рутар, дипл. прав.
Радован Ристић, ел.техничар
Ђорђе Кљаић, грађ.техничар
Драгана Матовић, оператер
Душко Ђоковић, копирант

САДРЖАЈ

А) ТЕКСТУАЛНИ ДЕО

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ	1
I ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ	2
1. ПОВОД, ПРЕДМЕТ И РАЗЛОГ ЗА ИЗРАДУ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ ПЛАНА	2
1.1. ПРАВНИ И ПЛАНСКИ ОСНОВ	2
2. КРАТАК ПРЕГЛЕД САДРЖАЈА И ЦИЉЕВА ПЛАНА	5
2.1. САДРЖАЈ ПЛАНА	5
2.2. ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ ПЛАНА	6
3. ПРЕГЛЕД ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА НА ПОДРУЧЈУ ОБУХВАТА ПЛАНА	7
4. ПОДЕЛА ПРОСТОРА НА ОСНОВНУ И ДЕТАЉНУ НАМЕНУ И НА ПРОСТОРНО ФУНКЦИОНАЛНЕ ЦЕЛИНЕ	9
5. КАРАКТЕРИСТИКЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ПОЈЕДИНИМ ОБЛАСТИМА И РАЗМАТРАНА ПИТАЊА И ПРОБЛЕМИ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ОБУХВАТУ ПЛАНА	10
6. РЕЗУЛТАТИ ПРЕТХОДНИХ КОНСУЛТАЦИЈА СА ЗАИНТЕРЕСОВАНИМ ОРГАНИМА И ОРГАНИЗАЦИЈАМА	12
II ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ И ИЗБОР ИНДИКАТОРА	14
1. ОПШТИ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ	15
2. ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ	15
3. ИЗБОР ИНДИКАТОРА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ	15
4. КОМПАТИБИЛНОСТ ЦИЉЕВА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ СА ЦИЉЕВИМА ПЛАНА	16
III ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ СА ОПИСОМ МЕРА ЗА СМАЊЕЊЕ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	18
1. ПРИКАЗ ПРИПРЕМЉЕНИХ ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА	19
2. ПОРЕЂЕЊЕ ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА И ПРИКАЗ РАЗЛОГА ЗА ИЗБОР НАЈПОВОЉНИЈЕГ РЕШЕЊА СА АСПЕКТА ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	20
3. ПРИКАЗ ПРОЦЕЊЕНИХ УТИЦАЈА ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	21
4. УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ, УРЕЂЕЊА И УНАПРЕЂЕЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ЦИЉУ СПРЕЧАВАЊА И ОГРАНИЧАВАЊА НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА	25
4.1. ОПШТЕ МЕРЕ У ТОКУ ИЗГРАДЊЕ ПОЈЕДИНАЧНИХ ОБЈЕКТА	25
4.2. МЕРЕ ЗАШТИТЕ ПРИРОДНИХ РЕСУРСА И СТВОРЕНИХ ВРЕДНОСТИ	25
4.2.1. Мере заштите ваздуха	25
4.2.2. Мере заштите вода	26
4.2.3. Мере заштите земљишта	27
4.2.4. Мере заштите бисфере, биодиверзитета, флоре и фауне.....	28
4.2.5. Мере заштите природних целина	28
4.2.6. Мере заштите од буке и вибрација	29
4.2.7. Мере заштите од зрачења	30
4.2.8. Мере заштите при управљању отпадом	30
4.2.9. Мере приликом изградње и експлоатације инфраструктуре.....	31
4.2.10. Мере приликом изградње и функционисања постројења и радних садржаја ..	31
4.2.11. Мере заштите живота и здравља људи	32
4.2.12. Мере заштите од ванредних ситуација	33
5. ВЕРОВАТНОЋА, ИНТЕНЗИТЕТ, СЛОЖЕНОСТ, РЕВЕРЗИБИЛНОСТ, ВРЕМЕНСКА И ПРОСТОРНА ДИМЕНЗИЈА, КУМУЛАТИВНА И СИНЕРГЕТСКА ПРИРОДА УТИЦАЈА ПЛАНА	35
IV СМЕРНИЦЕ ЗА НИЖЕ ХИЈЕРАРХИЈСКЕ НИВОЕ У ПОСТУПКУ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	35

V ПРОГРАМ ПРАЋЕЊА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И МОНИТОРИНГ У ПОСТУПКУ ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ ПЛАНА	36
1. ОПИС ЦИЉЕВА ПЛАНА	36
2. ИНДИКАТОРИ ЗА ПРАЋЕЊЕ СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	37
3. ПРАВА И ОБАВЕЗЕ НАДЛЕЖНИХ ОРГАНА.....	40
4. ПОСТУПАЊЕ У СЛУЧАЈУ ПОЈАВЕ НЕОЧЕКИВАНИХ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА	42
VI ПРИКАЗ КОРИШЋЕНЕ МЕТОДОЛОГИЈЕ И ТЕШКОЋЕ У ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ.....	43
1. ПРИКАЗ КОРИШЋЕНЕ МЕТОДОЛОГИЈЕ	43
2. ТЕШКОЋЕ ПРИ ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	44
VII ПРИКАЗ НАЧИНА ОДЛУЧИВАЊА	44
VIII ИДЕНТИФИКАЦИЈА МОГУЋИХ ПРЕКОГРАНИЧНИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	45
IX ЗАКЉУЧЦИ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	45
X ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ	46

Б) ГРАФИЧКИ ДЕО

- Извештај о стратешкој процени утицаја Плана детаљне регулације радне зоне - локација 1А у КО Бач на животну средину: „Утицај планских решења на животну средину“

A) ТЕКСТУАЛНИ ДЕО

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 135/04 и 88/10) утврђена је обавеза да се стратешка процена утицаја на животну средину, поред осталих врши и за планове у области просторног и урбанистичког планирања. Законом су утврђени услови, начин и поступак вршења процене утицаја планова на животну средину, у циљу обезбеђивања заштите животне средине и унапређивања одрживог развоја, интегрисањем основних начела заштите животне средине у поступак припреме и усвајања планског документа.

На основу Одлуке о изради Плана детаљне регулације радне зоне - локација 1А у КО Бач („Службени лист општине Бач“, број 4/17; у даљем тексту: „План“), чији је саставни део Решење о изради Извештаја о стратешкој процени утицаја Плана детаљне регулације радне зоне - локација 1А у КО Бач на животну средину (бр. 501-9/2016-IV-03, од 05.01.2017. године), приступило се изради Извештаја о стратешкој процени утицаја Плана детаљне регулације радне зоне - локација 1А у КО Бач на животну средину (у даљем тексту: „Извештај о стратешкој процени“).

Обрађивач Извештаја о стратешкој процени је Јавно предузеће за просторно и урбанистичко планирање и пројектовање „Завод за урбанизам Војводине“ Нови Сад.

Извештајем о стратешкој процени су, на основу мултидисциплинарног начина рада, вредновани и процењени могући значајни утицаји на животну средину до којих може доћи имплементацијом планских решења и дат је предлог мера за смањење негативних утицаја на животну средину.

I ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

1. ПОВОД, ПРЕДМЕТ И РАЗЛОГ ЗА ИЗРАДУ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ ПЛАНА

Стратешка процена је процес којим се интегришу циљеви и принципи одрживог развоја у планове, с циљем избегавања, спречавања или ограничења негативних утицаја на животну средину, здравље људи, биодиверзитет, природна и створена добра.

Разлози за вршење стратешке процене су сагледавање свих промена у просторно-функционалној организацији простора које се планирају предметним Планом, а које могу имати утицаја на стање животне средине.

Извештајем о стратешкој процени врши се процена постојећег стања, значај и карактеристике Плана, карактеристике утицаја планираних садржаја на микро и макролокацију и друга питања и проблеми заштите животне средине, као и дефинисање мера заштите животне средине које је неопходно спровести како би се евентуални негативни утицаји на животну средину свели на минимум.

У складу са законским одредбама и праксом стратешке процене, овај Извештај о стратешкој процени структурално обрађује:

- (1) полазне основе стратешке процене (амбијентални оквир за обављање стратешке процене);
- (2) циљеве и индикаторе (аналитички и циљни оквир за анализу и дијагнозу стања, дефинисања проблема и проналажења решења);
- (3) стратешку процену утицаја (у ужем смислу – дефинисање матричног оквира процене);
- (4) смернице за ниже хијерархијске нивое (утврђивање смерница, стратешког и хијерархијског оквира за обављање процена утицаја у току спровођења Плана);
- (5) програм праћења стања животне средине (мониторинг – оквир за праћење спровођења Плана, односно очекиваних ефеката, стварних утицаја и новог стања на планском подручју);
- (6) коришћену методологију и тешкоће у изради (концептуални и методолошки оквир коришћен у току израде стратешке процене, односно објективне тешкоће које су утицале на стратешку процену);
- (7) начин одлучивања (оквир у коме су доношене одлуке, односно учешће јавности у поступку стратешке процене);
- (8) закључна разматрања и напомене (синтезни оквир стратешке процене са визијом за спровођење и унапређење стратешке процене).

1.1. ПРАВНИ И ПЛАНСКИ ОСНОВ

Непосредан повод за израду Извештаја о стратешкој процени утицаја је обавеза произашла из Решења да се израђује стратешка процена утицаја предметног Плана на животну средину, које је саставни део Одлуке о изради Плана, што представља правни основ.

Према Образложењу за израду стратешке процене, које је саставни део Решења о изради стратешке процене утицаја предметног Плана на животну средину, утврђени су разлози да се она израђује:

„Чланом 6. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, број 135/04 и 88/10), дефинисано је да су критеријуми за утврђивање могућности значајних утицаја на животну средину планова и програма и доношење Одлуке о изради стратешке процене из члана 5. став 2. овог закона садржани у Прилогу 1, овог Закона, који је одштампан уз закон, и чини његов саставни део.

Према датим критеријумима, разлози за израду предметног извештаја су следећи:

- Утицај активности Плана на квалитет ваздуха – могу да имају значајније негативне утицаје на животну средину, сходно томе да се ради о (индустријској) радној зони.
- Утицај активности из Плана на квалитет воде – може имати негативне утицаје на мрежу канала за одводњавање пољопривредног земљишта, који се налазе у непосредној близини радне зоне планиране овим Планом.
- Утицај активности из Плана на станиште и биодиверзитет – може да има значајне негативне утицаје на околна станишта и биодиверзитет, у непосредној близини налази се парцела под шумом, али такође и на самој парцели може доћи до нарушавања станишта и биодиверзитета биљних и животињских врста.
- Утицај активности из Плана на биљни и животињски свет – може имати мањи негативни утицај на квалитет живота биљног и животињског света.
- Утицај активности из Плана на квалитет земљишта – може имати мање негативне утицаје при изградњи и функционисању поменуте радне зоне."

Плански основ за израду предметног Плана представљају планови вишег реда, односно: Просторни план Републике Србије („Службени гласник РС“, број 88/10), Регионални просторни план АПВ („Службени лист АПВ“, број 22/11), Просторни план подручја посебне намене културног предела Бач („Службени лист АПВ“, број 14/15) и Просторни план општине Бач („Службени лист општине Бач“, број 8/15).

На основу поменутих планова вишег реда, пре свега Просторног плана подручја посебне намене културног предела Бач и Просторног плана општине Бач, дефинисане су основна намена и прелиминарна граница предметног простора и прописана је израда Плана детаљне регулације, те утврђене смернице за његову израду.

У контексту заштите животне средине, један од основних циљева **Просторног плана Републике Србије** је одрживо коришћење природних ресурса и заштићена и унапређена животна средина. Према просторној диференцијацији животне средине подручје Бача спада у подручје угрожене животне средине са мањим утицајима на човека, живи свет и квалитет живота. За ова подручја треба спречити даљу деградацију и обезбедити побољшање постојећег стања, како би се умањила деградираност животне средине као ограничавајућег фактора развоја. Потребно је одредити најадекватнији начин коришћења природних ресурса и простора са циљем очувања природних вредности и унапређења животне средине.

Регионалним просторним планом АП Војводине је дефинисано да заштита животне средине представља полазну основу одрживог просторног развоја, коришћења и уређења АП Војводине, што налаже потребу интеграције и имплементације одређених мера и активности у решавању узрока проблема у овој области, који су претходно идентификовани и валоризовани.

Према **Просторном плану подручја посебне намене културног предела Бач**, стратешко опредељење просторног развоја општине Бач и насеља суседних општина које улазе у обухват Просторног плана, усмерено је у контексту рационалног коришћења природних ресурса, реализације режима заштите природних добара и заштите и унапређења природних и културних вредности и животне средине.

У циљу развоја предметног простора, у складу са принципима одрживог развоја, предвиђене су мере и активности за санацију, заштиту и унапређење квалитета природних ресурса и реализацију режима заштите културних и природних добара.

Концепцију одлагања комуналног отпада треба усагласити са принципима Стратегије управљања отпадом 2010-2020.

Општина Бач је, заједно са општинама Сомбор, Апатин, Кула и Оџаци, потписала споразум о формирању Западнобачког региона, са регионалном депонијом на територији општине Сомбор. За предметни регион израђен је и План управљања отпадом, којим су дефинисане све активности везане за регионално депоновање отпада са територије ових општина.

Планом је дат извод из **Просторног плана општине Бач**, при чему су преузете и разрађене смернице у погледу пропозиција заштите животне средине, предела, природних и културних добара, те преузете одреднице за станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја и типове станишта.

Према Просторном плану општине Бач радна зона 1а представља простор за производњу биогаса.

Такође, предметним Просторним планом је утврђено да се у радне зоне могу сврставати најразличитији производни комплекси који прерађују примарне производе минералног, биљног, животињског или синтетичког порекла. Могу се појавити комплекси за прераду нафтних деривата, грађевинских материјала, пилане, дрвопрерађивачки комплекси, прерађивачи пољопривредних производа (воће, поврће, лековито биље и др), кланице, прерада млека, меса и др. Такође, могуће је сврстати садржаје друге индустрије: металургије, електронике, текстилне, кожне, хемијске и сл. Сем тога могу се појавити и занатски произвођачи са веома разноврсним и специфичним производима (производи од сирка, трске, вуне, глине, пластике и др). Радна зона мора да има одговарајућу комуналну инфраструктуру и мора задовољити услове заштите животне средине (земље, воде и ваздуха). Загађене отпадне воде се не смеју упуштати у мелиорационе канале и природне водотоке. Такве воде се морају претходно пречишћавати и наутрализовати. Чврсти отпаци се морају одвозити на комуналну депоније или на даљу прераду.

У циљу развоја општине Бач, у складу са принципима одрживог развоја, предвиђене су мере и активности за санацију, заштиту и унапређење квалитета природних ресурса и реализацију режима заштите природних и културних добара.

У циљу заштите природних ресурса од загађења, у планском периоду предвиђене су следеће мере:

- формирање јединственог регистра извора загађивања на територији Општине,
- формирање заштитног зеленила уз канале, саобраћајнице, у оквиру пољопривредног земљишта, око радних зона, фарми, комуналних и других објеката, на око 2% територије општине, ради побољшања микроклиматских услова и повећања укупне шумовитости Општине,
- очување и унапређење шумског фонда,
- снабдевање свих насеља водом највишег квалитета,
- водоснабдевање индустријских капацитета уз увођење процеса рецикулације,
- изградња канализационог система у свим насељима у Општини, уз пречишћавање отпадних вода,
- заштита изворишта за водоснабдевање,
- контролисана примена хемијских средстава заштите и агромера у области пољопривреде,
- санација и рекултивација напуштених локација депонија комуналног отпада и сточног гробља и осталих деградираних простора,
- рекултивација земљишта деградираног након завршетка експлоатације опекарске глине,
- одлагање животињских лешева и ветеринарских конфискаата у складу са Стратегијом управљања отпадом односно Законом о ветеринарству,
- поступање са опасним материјама спровести у складу са Законом о заштити животне средине и подзаконским актима,

- селектирање отпада на извору и увођење рециклаже као процеса смањења количине отпада за депоновање,
- укључење Општине у систем регионалног депоновања комуналног отпада на основу Споразума о формирању Западнобачког региона, са регионалном депонијом на територији општине Сомбор,
- израда Општинског плана управљања комуналним отпадом у складу са Регионалним планом управљања комуналним отпадом за Западнобачки регион.

Концепцију одлагања комуналног отпада треба усагласити са принципима Стратегије управљања отпадом 2010-2020. Третман и одлагање комуналног отпада на основу утврђених принципа ће се одвијати на регионалном нивоу, што ће се позитивно одразити на квалитет земљишта на територији општине. Одлагању отпада треба да претходи одвојено сакупљање отпада ради његовог смањења (кабастог, опасног и рециклабилног), а након укључења у систем регионалног одлагања и затварање, санација и рекултивација постојеће депоније и сметлишта.

2. КРАТАК ПРЕГЛЕД САДРЖАЈА И ЦИЉЕВА ПЛАНА

2.1. САДРЖАЈ ПЛАНА

План је урађен у складу са Законом о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, број 72/09, 81/09, 24/11, 121/12, 132/14, 64/10 – Одлука УС РС, 42/13 – Одлука УС РС, 50/13 – Одлука УС РС, 54/13 – Решење УС РС, 98/13 – Одлука УС РС, 132/14 и 145/14), Правилником о садржини, начину и поступку израде планских докумената просторног и урбанистичког планирања („Службени гласник РС“, број 64/15), као и другим прописима који непосредно или посредно регулишу ову област и садржи следеће:

ТЕКСТУАЛНИ ДЕО ПЛАНског ДОКУМЕНТА:

ОПШТИ ДЕО

1. Правни и плански основ
2. Опис обухвата Плана и границе грађевинског подручја
3. Постојеће стање

ПЛАНСКИ ДЕО

I ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА

1. Опис и критеријуми поделе на карактеристичне целине или зоне
2. Детаљна намена површина и објеката
3. Попис парцела и опис локација за јавне површине, садржаје и објекте
4. Регулационе линије улица и јавних површина и грађевинске линије са елементима за обележавање на геодетској подлози
5. План парцелације и препарцелације
6. Коридори, капацитети и услови за уређење и изградњу инфраструктуре и зеленила са условима за прикључење
7. Услови и мере заштите непокретних културних и природних добара
8. Мере енергетске ефикасности изградње
9. Општи услови и мере заштите животне средине и живота и здравља људи
10. Општи услови и мере заштите од елементарних непогода, акцидентних ситуација и ратних дејстава
11. Посебни услови којима се површине и објекти јавне намене чине приступачним особама са инвалидитетом
12. Степен комуналне опремљености грађевинског земљишта потребан за издавање локацијских услова и грађевинске дозволе

II ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА

1. Општа правила грађења

2. Правила грађења по зонама
3. Инжењерско геолошки услови за изградњу објеката
4. Локације за које је обавезна израда пројекта парцелације, односно препарцелације, урбанистичког пројекта и спровођење урбанистичко архитектонског конкурса
5. Приказ остварених урбанистичких параметара и капацитета
6. Примена Плана

ГРАФИЧКИ ДЕО ПЛАНСКОГ ДОКУМЕНТА:

А ПОСТОЈЕЋЕ СТАЊЕ

Извод из ППО Бач - Намена простора	-
Извод из ППППН културног предела Бач - Заштита културних и природних добара	-
1. Постојећа намена површина	1 : 2 500

Б ПЛАНСКИ ДЕО

2. Граница обухвата плана	1 : 2 500
3. Подела простора на карактеристичне целине и одређивање површина јавне намене	1 : 2 500
4. Планирана намена површина са заштитом простора	1 : 2 500
5. Регулационо-нивелациони план са аналитичко геодетским елементима за обележавање, планом саобраћаја и карактеристичним профилима	1 : 1 000
6. План мреже и објеката инфраструктуре - синхрон план	1 : 1 000
7. Карта спровођења	1 : 2 500

Према Закону о планирању и изградњи, који уређује израду и доношење просторно планске и урбанистичке документације, правила уређења садржана у просторним и урбанистичким плановима садрже нарочито услове и мере заштите природних добара и непокретних културних добара и заштите природног и културног наслеђа, животне средине и живота и здравља људи. Наведено је уграђено и у План који је предмет ове стратешке процене.

Детаљнији преглед планских решења и њихова анализа у односу на утицај на животну средину наведена су и разматрана у овом Извештају, у оквиру поглавља „III Процена могућих утицаја Плана на животну средину са описом мера за смањење негативних утицаја на животну средину“, у подпоглављу „4. Приказ процењених утицаја плана на животну средину“.

2.2. ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ ПЛАНА

Основни циљ Плана је обезбеђење услова за адекватну организацију, уређење и изградњу простора, како би се омогућило задовољење интереса општине и предузетника за коришћење предметног простора, у сврху градње радних комплекса и садржаја, а у исто време сачувати његову аутентичност и природне вредности, као и функционисање садржаја у окружењу.

Посебни циљеви нису дефинисани планским документом, али су наведени очекивани ефекти планирања који се односе на:

- утврђивање основних критеријума просторног уређења и правила изградње,
- олакшану и убрзану реализацију планираних садржаја,
- усклађивање интереса приватног и јавног сектора,
- дефинисање основних коридора инфраструктурних система,
- обезбеђење саобраћајне доступности планираним садржајима, као и инфраструктурно опремање простора уз могућност фазне изградње,
- заштиту и примену еколошких принципа у пројектовању и изградњи.

Законом о планирању и изградњи, којим се уређују услови и начин уређења простора, уређивање и коришћење грађевинског земљишта и изградња објеката, као и друга питања од значаја за уређење простора, уређивање и коришћење грађевинског земљишта и за изградњу објеката, дефинисана су начела за уређење и коришћење простора. Према наведеном, уређење и коришћење простора заснива се на следећим начелима:

- 1) **одрживог развоја** кроз интегрални приступ у планирању,
- 2) равномерног територијалног развоја,
- 3) **рационалног коришћења земљишта** подстицањем мера урбане и руралне обнове и реконструкције,
- 4) **рационалног и одрживог коришћења необновљивих ресурса и оптималног коришћења обновљивих ресурса,**
- 5) **заштите и одрживог коришћења природних добара** и непокретних културних добара,
- 6) **превенције техничко-технолошких несрећа, заштите од пожара и експлозија, заштите од природних непогода, отклањања узрока који изазивају климатске промене,**
- 7) планирања и уређења простора за потребе одбране земље,
- 8) усаглашености са европским прописима и стандардима из области планирања и уређења простора,
- 9) унапређења и коришћења информационих технологија које доприносе бољој ефикасности и економичности рада јавне управе на пословима изградње,
- 10) **учешћа јавности,**
- 11) очувања обичаја и традиције,
- 12) **очувања специфичности предела,**
- 13) хоризонталне и вертикалне координације.

Одрживи развој представља усклађивање економских, социјалних и еколошких аспеката развоја, рационално коришћење необновљивих и обезбеђење услова за веће коришћење обновљивих ресурса, што садашњим и будућим генерацијама омогућава задовољавање њихових потреба и побољшање квалитета живота.

3. ПРЕГЛЕД ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА НА ПОДРУЧЈУ ОБУХВАТА ПЛАНА

Простор у обухвату Плана је у постојећем стању слободна површина под зеленилом, као јединствена парцела и доминантан садржај. Наведени простор са северне, јужне и западне стране оивичен је каналском мрежом као реципијентом атмосферских падавина. Са западне стране локалитет је тангиран коридором државног пута ДП бр.12. који му омогућава саобраћајни приступ. Коридори електроенергетске инфраструктуре (постојећи и планирани далеководи) пресецају простор у северозападном, североисточном и јужном делу. Са северне стране (ван обухвата Плана) простор се граничи са шумским земљиштем, односно локалитетом Шума „Ристовача“. Станиште појединих заштићених и строго заштићених биљних и животињских врста овог локалитета протежу се и на делове простора обухвата Плана (источни део).

Наведена слободна неизграђена површина под зеленилом коришћена је као општински пашњак. На основу Просторног плана општине, у сврху реализације планиране намене (радна зона) земљиште је проглашено као грађевинско.

Саобраћајна инфраструктура

У обухвату Плана налази се део коридора државног пута I6 реда бр. 12, Суботица-Сомбор - Оџаци - Бачка Паланка - Нови Сад - Зрењанин - Житиште - Нова Црња - државна граница са Румунијом (гранични прелаз Српска Црња), деоница 01208, Оџаци (Кула) - Бач и неизграђено грађевинско земљиште.

Посматрано са аспекта саобраћајне инфраструктуре, простор намењен за рад има директан контакт са државним путем бр. 12, који је одговарајуће регулационе ширине, са изграђеним коловозним застором, али без дефинисаног саобраћајног прикључка. Унутар обухваћеног простора радне зоне, нема изграђених објеката саобраћајне инфраструктуре. Ограничења у просторно-саобраћајном смислу су близина раскрснице - укрштања ДП бр. 12 са ДП бр. 112 и примена обавезних заштитних појасева, приликом реализације садржаја, а који проистичу из законске регулативе.

Водна инфраструктура

Хидрографске и хидрогеолошке карактеристике територије општине Бач су веома повољне и представљају развојни фактор у даљем организовању и уређењу овог простора, нарочито у погледу комплексног коришћења вода.

Хидрографија простора обухваћеног Планом представљена је мелиорационим каналима из слива „Ристовача-Држа“ (Р-1-4 и Д-1-2). Непосредно уз западну и јужну границу обухвата Плана се налази мелиорациони канал Р-1-4 на к.п. 8040, КО бач, док се уз северну границу обухвата Плана налази део канала Д-1-2 на к.п. 8033 и 8038 КО Бач. Канали у надлежности водопривреде не постоје у пројектованом стању на терену, постоје само трагови и за исте нема података о пројектованим елементима.

Подземне воде

Кретање вода прве-фреатске издани на територији општине Бач, има пресудан утицај на дренажност читавог подручја.

На територији општине, дубина подземних вода није уједначена и у зависности је од геоморфолошких одлика терена, близине Дунава и педолошког састава земљишта. Дубина је најмања у алувијалној равни где практично избија на површину терена, а на лесним терасама ниво осцилира на већој дубини и има тенденцију кретања ка алувијалној равни. У наредној табели приказане су карактеристике бунара код Бача:

БУНАРИ		
344	кота терена	84.29
Бач	вишегодишњи просек	81.43
345	кота терена	83.67
Бач	вишегодишњи просек	81.22

Комунална инфраструктура

Простор који је предмет овог Плана, није опремљен инсталацијама водовода и канализације. Најближе инсталације водовода и канализације налазе се у индустријској зони која се у односу на предметну зону налази са десне стране Државног пута Iб реда. Око индустријске зоне положена је водоводна мрежа $\varnothing 110$ mm, а изведена је и гравитациона канализациона мрежа која се завршава у црпној станици и препумпава се потисом $\varnothing 110$ mm до канализационог система у насељу.

Електроенергетска инфраструктура

Преко планског простора прелазе трасе постојећих 20 kV надземних водова и планирана траса преносног 110 kV прикључног надземног вода за планирану трансформаторску станицу 110/20 kV „Бач“. Заштитни појас за надземне електроенергетске водове, са обе стране вода од крајње фазног проводника дефинисан је Законом о енергетици („Службени гласник РС“, број 145/14) и износи:

- за напонски ниво од 1 kV до 35 kV:
 - за голе проводнике је 10 m,
 - за слабо изоловане проводнике је 4 m,
 - за самонесеће кабловске снопове је 1 m,
- за напонски ниво 110 kV је 25 m.

Гасоводна инфраструктура

У обухвату Плана није изграђена гасоводна инфраструктура.

У насељу Бач постоји изграђена гасоводна инфраструктура која није прикључена на гасоводни систем ЈП „Србијагас“, а која својим положајем и пројектованим капацитетом пружа могућност даљег проширења и прикључења нових корисника природног гаса.

Електронска комуникациона инфраструктура

У обухвату Плана нема изграђене електронске комуникационе инфраструктуре, али је планирана траса оптичког кабла Бачка Паланка - Бач - Дeroње - Оџаци.

Непокретна културна добра

У обухвату Плана не постоје евидентирана културна добра.

Заштићена природна добра

На основу података Покрајинског завода за заштиту природе на простору обухвата Плана се налази део станишта који припада станишној целини ВАСОЗа са мешовитим станишним условима. Подручје обилује травним заједницама на слатинастим стаништима са високим нивоом подземних вода и са појединачним стаблима и групама стабала и жбуња. Представља значајно место за гнезђење и исхрану птица, посебно грабљивица и барских птица, као и неких врста из реда певачица, које спадају у групу строго заштићених врста (у складу са одредбама Правилника о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива, „Службени гласник РС“, бр. 5/10, 47/11 и 32/16). Значајне врсте птица које се гнезде су: црноглава травка (*Saxicola torquatus*), руси сврачак (*Lamus colluho*), велика стрнадица (*Mihana calandra*), грлица итд. Значајне врсте птица које се хране на подручју: пчеларица (*Merops apiaster*), мишар (*Buteo buteo*), ветрушка (*Falco subbuteo*), соко ластавичар (*Falco subbuteo*), велика бела чапља (*Egretta alba*), итд. Опстанак врста и еколошке функције станишта су у тесној вези са режимом и квалитетом подземних и површинских вода.

4. ПОДЕЛА ПРОСТОРА НА ОСНОВНУ И ДЕТАЉНУ НАМЕНУ И НА ПРОСТОРНО ФУНКЦИОНАЛНЕ ЦЕЛИНЕ

Основна намена Планом обухваћеног простора, која је предвиђена планом вишег реда јесте радна зона.

Подела простора унутар обухвата Плана извршена је на простор радне зоне у ужем смислу (радни комплекси) и простор пратећих садржаја: коридори саобраћајница преко којих се комплекси радне зоне саобраћајно и инфраструктурно повезују са насељем и слободне површине под зеленилом које су уједно и станиште заштићених и строго заштићених биљних и животињских врста.

Простор у обухвату Плана подељен је на следеће просторно функционалне целине:

- **Радна зона** – је доминантна просторна целина у којој ће се остваривати радни комплекси. Пошто будући конкретни садржаји и активности још нису познати, овај простор приказан је као јединствен и флексибилан, на парцели која ће се по потреби, сходно будућим захтевима, делити на мање просторне јединице са специфичним садржајима;
- **Коридори саобраћајне и комуналне инфраструктуре и каналско земљиште** – јесте физички разуђен простор који омогућава саобраћајно и инфраструктурно

опслуживање и повезивање свих садржаја Планом обухваћеног простора са окружењем, као и његово правилно функционисање у погледу одвођења сувишних вода;

- **Слободне површине под зеленилом са стаништем** – представљају другу по величини просторно дефинисану целину на којој је сходно важећим условима за заштиту природних добара, потребно заштитити и очувати станиште појединих биљних и животињских врста.

Према надлежностима у погледу уређења, грађења и коришћења, простор у обухвату Плана, дели се на површине јавне намене и остале површине:

- **Површине јавне намене** - чини простор одређен Планом за уређење или изградњу објеката јавне намене или јавних површина (саобраћајнице, коридор приступне саобраћајнице, каналско земљиште, слободне површине под зеленилом са стаништем), за које је предвиђено утврђивање јавног интереса, у складу са посебним законом;
- **Остале површине чине** - све катастарске парцеле у обухвату Плана, које нису одређене као површине јавне намене, што представља површину радне зоне.

Детаљна намена простора у обухвату Плана је утврђена према следећем:

- **Коридор државног пута државног пута 16 реда бр. 12 / (М-18)1** - је простор који све садржаје у обухвату Плана саобраћајно и инфраструктурно повезује са ближим и ширим окружењем. У том простору на насипу је смештена саобраћајница са пратећим садржајима: инфраструктура, зеленило.
- **Коридор сервисне саобраћајнице** је простор који све садржаје у обухвату Плана саобраћајно повезује са коридором државног пута. У том простору је смештена саобраћајница са пратећим садржајима: инфраструктура и зеленило.
- **Коридор приступног пута** је простор који поједине садржаје радне зоне у обухвату Плана саобраћајно повезује са коридором сервисне саобраћајнице. У том простору је смештена саобраћајница са пратећим садржајима: инфраструктура и зеленило.
- **Каналско земљиште** је простор са изграђеном мрежом канала којим се обезбеђује правилно одвођење сувишних вода са свих површина у обухвату Плана.
- **Слободне површине под зеленилом са стаништем** – представљају простор на којем је сходно важећим условима за заштиту природних добара, потребно заштитити станиште заштићених и строго заштићених дивљих врста.
- **Радна зона** је простор на којем се дозвољава подизање и функционисање садржаја (објекти, помоћни објекти, манипулативни платои, интерне саобраћајнице, паркинзи, интерна инфраструктура итд.) пословних комплекса са производно складишном делатношћу.

5. КАРАКТЕРИСТИКЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ПОЈЕДИНИМ ОБЛАСТИМА И РАЗМАТРАНА ПИТАЊА И ПРОБЛЕМИ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ОБУХВАТУ ПЛАНА

На основу смерница датих Просторним планом општине Бач, исказане иницијативе за привођење намени предметног простора, те услова и мишљења надлежних предузећа и установа, Планом је дефинисана детаљна намена, као и основна правила уређења, грађења и коришћења простора.

1 Донета је Уредба о категоризацији државних путева, па је некадашњи М-18 сада ДП 16 реда бр.12

Према донетој одлуци о изради Плана, предметни плански документ треба да дефинише концепцију просторног развоја уз рационално сагледавање потреба и садржаја радне зоне, да дефинише простор намењен за радни садржај према условима из Просторног плана општине Бач, као и површине намењене за нову инфраструктуру и површине за озелењавање радне зоне.

Планом је обухваћен и дефинисан простор површине од 36,34 ha. Предметни простор представља осетљив екосистем јер се у западном делу налази део станишта заштићених и строго заштићених дивљих врста, а са севера се граничи са шумом „Ристовача“. Станиште појединих заштићених и строгозаштићених биљних и животињских врста овог локалитета се протежу и на западном делу обухвата Плана, што налаже примену адекватних мера заштите природних вредности.

Просторним планом општине Бач, који је плански основ за израду Плана детаљне регулације радне зоне – локација 1 у КО Бач, дефинисано је да уз поштовање планиране намене и правила уређења локација планиране радне зоне буде уређена на следећи начин:

- У склопу радне зоне могућа је изградња најразличитијих производних и пословних садржаја, али превасходно објеката, односно делатности које у погледу простора, саобраћаја, инфраструктурне опремљености или радног процеса, не угрожавају стање животне средине;
- Сваки радни комплекс мора имати довољно простора за потребе одвијања производног процеса, орговарајућу комуналну инфраструктуру и мора задовољити противпожарне услове и услове заштите животне средине;
- Радни комплекси морају имати: приступни пут са тврдом подлогом до јавног пута и бити снабдевени инфраструктуром и инсталацијама неопходним за производни процес; загађене отпадне воде морају се претходно пречистити пре испуштања у природне реципијенте;
- Неоргански отпад мора се одвозити на одговарајуће депоније, а органски на даљу прераду;
- У оквиру радног комплекса могу се градити: пословни објекти, производни, складишни, економски, услужни, објекти инфраструктуре и слично;
- Основни урбанистички показатељи, спратност објекта и други услови за уређење и изградњу дефинишу се урбанистичким планом, у складу са технолошким процесима и законском регулативом која ову област уређује, када буду познати корисници простора и конкретни садржаји.

За потребе израде Плана затражени су услови и подаци од надлежног органа општине Бач у погледу квалитета животне средине. Према подацима који су достављени, мониторинг квалитета ваздуха, површинских и подземних вода, земљишта, буке и нејонизујућег зрачења није вршен, односно надлежни општински орган нема података о наведеним параметрима.

Одлуком о комуналним делатностима („Службени лист општине Бач“, број 5/14) и Одлуком о измени одлуке о комуналним делатностима („Службени лист општине Бач“, број 28/16), комунална делатност управљања отпадом (поверена је Јавном комуналном предузећу „Тврђава“ Бач, док управљање опасним отпадом и отпадом животињског порекла није решено.

Такође, за територију обухвата Плана нема података о елементарним непогодама и другим несрећама и последицама, нити има података о проценама угрожености правних лица и привредних друштава за објекте и простор који би могли бити угрожени елементарним непогодама и другим несрећама. У тренутку израде Плана детаљне регулације, у току је израда Процене угрожености и План заштите и спасавања у ванредним ситуацијама за територију целе општине.

У контексту заштите животне средине односно карактеристика животне средине простора који ће бити изложени негативном утицају, услед изградње планираних садржаја, неопходно је нагласити да се могу очекивати одређени негативни утицаји и промене у стању и квалитету природних ресурса, као и флоре и фауне.

Имајући у виду, како је већ наведено у опису постојећег стања, да је локација 1А са северне, јужне и западне стране оивичена каналском мрежом као реципијентом атмосферских падавина, планска решења су формулисана тако да се обезбеди заштита воде, али и земљишта као ненадокнадивог природног ресурса.

С обзиром на то да је наведена локација слободна неизграђена површина под зеленилом, коришћена као општински пашњак, реализацијом планских решења долази до трајне узурпације земљишта као природног ресурса. На основу Просторног плана општине Бач, у сврху реализације планиране намене (радна зона) земљиште је проглашено као грађевинско.

Очекује се да ће квалитет ваздуха у оквиру обухвата Плана претрпети одређени утицај присутног саобраћаја (транспортни и остали видови моторног саобраћаја корисника простора). С обзиром на то да нису познати корисници простора није могуће проценити у којој мери ваздух на овом простору и шире може бити угрожен функционисањем радних активности и конкретних садржаја, односно у којој мери и на који начин је проблематику загађивања ваздуха довољно обрадити у оквиру Плана. У сваком случају, Планом и Стратешком проценом се дефинишу мере и услови заштите ваздуха, као и осталих медијума животне средине.

Појава буке и вибрација на подручју обухваћеном Планом може бити изазвана током изградње и реконструкције објеката у комплексу радне зоне, одвијања радних активности, као и услед повећаног обима транспортног саобраћаја који опслужује планиране радне садржаје и осталих саобраћајних активности које се одвијају државним путем Iб реда бр. 12/(М-18).

До које мере ће повећање нивоа буке и вибрација проузроковати значајне сметње за околину, зависи од локалних услова.

На територији Општине нема регистрованих извора загађивања у смислу локалног регистра извора загађивања животне средине, који је надлежни орган јединице локалне самоуправе у обавези да води, у складу са Законом о заштити животне средине, као део Националног регистра.

До сада нису регистрована постројења која подлежу Закону о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине, као ни севесо постројења на територији насеља.

6. РЕЗУЛТАТИ ПРЕТХОДНИХ КОНСУЛТАЦИЈА СА ЗАИНТЕРЕСОВАНИМ ОРГАНИМА И ОРГАНИЗАЦИЈАМА

У поступку доношења Одлуке о изради Плана детаљне регулације радне зоне – локација 1А у КО Бач, донето је и Решење о изради Извештаја о стратешкој процени утицаја Плана детаљне регулације радне зоне – локација 1А у КО Бач на животну средину, која је саставни део Одлуке о изради Плана.

За потребе доношења Решења о изради Извештаја о стратешкој процени, надлежни орган општине Бач је затражио мишљења од надлежних и заинтересованих органа, организација, институција и предузећа о потреби израде Извештаја о стратешкој процени, и то од: надлежног министарства за послове заштите животне средине, ЈВП „Воде Војводине“, Покрајинског завода за заштиту природе, Покрајинског секретаријата за урбанизам и заштиту животне средине, ЈП „Путеви Србије“ и ЈП „Војводинашуме“. Затражена мишљења, у законски прописаном року, доставили су: ЈП „Путеви Србије“, ЈВП „Воде Војводине“, Покрајински завод за заштиту природе и ЈП „Војводинашуме“.

Према Закону о планирању и изградњи, као прва фаза у изради планског документа након доношења Одлуке о изради Плана, предвиђена је израда Материјала за рани јавни увид, чиме се обезбеђује учешће заинтересованих, са могућношћу давања примедби и сугестија на концепцију планских решења.

Рани јавни увид (РЈУ) је и у случају овог Плана организован после доношења одлуке о изради Плана, а пре формирања Нацрта плана.

Излагање материјала на рани јавни увид обављен је пре прибављања услова и података од стране надлежних предузећа и организација, односно посебних услова за заштиту и уређење простора, у периоду од 06. – 21. фебруара 2018. године, након чега је Комисија за планове општине Бач у свом Извештају о обављеном раном јавном увиду донела закључак да се приступа изради Нацрта плана.

Како је дефинисано законским актима (чл. 48. став 2. Закона о планирању и изградњи обавеза прибављања услова, чл. 45. и 46. Правилника о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања), у поступку израде Плана обављене су консултације са заинтересованим и надлежним институцијама, организацијама и органима, у оквиру којих су прибављени подаци, услови и мишљења (што је саставни део документационе основе Плана).

За потребе израде Плана тражени су подаци о постојећем стању и условима коришћења предметног простора, од следећих органа и организација:

Р.Б.	Назив институције, органа, организације или предузећа коме су упућени захтеви за услове	Одговор на упућени захтев
1.	Република Србија Министарство заштите животне средине Сектор за планирање и управљање у животној средини Група за заштиту од великог хемијског удеса, Нови Београд	16.04.2018. (доставили податке о севесо постројењима)
2.	Република Србија, Министарство унутрашњих послова Сектор за ванредне ситуације Управа за управљање ризиком, Нови Београд	30.04.2018.
3.	Република Србија Министарство одбране Сектор за материјалне ресурсе Управа за инфраструктуру, Нови Београд	07.06.2018.
4.	Република Србија Министарство унутрашњих послова Сектор за ванредне ситуације Одељење за ванредне ситуације у Новом Саду	18.04.2018.
5.	Република Србија Републички сеизмолошки завод, Београд	26.03.2018.
6.	Аутономна покрајина Војводина Покрајински секретаријат за енергетику, грађевинарство и саобраћај, Нови Сад	13.04.2018.

Р.б.	Назив институције, органа, организације или предузећа коме су упућени захтеви за услове	Одговор на упућени захтев
7.	Покрајински завод за заштиту споменика културе, Петроварадин	/
8.	Покрајински завод за заштиту природе, Нови Сад	04.05.2018.
9.	Општина Бач, Општинска управа, Одељење за урбанизам заштиту животне средине и имовинско правне послове, Бач	04.04.2018. (доставили податке о стању животне средине и елементарним непогодама)
10.	ЈП „Путеви Србије“ Београд, Сектор за стратегију, пројектовање и развој	30.04.2018.
11.	ЈКП „Тврђава“ Бач	11.04.2018.
12.	ЈВП „Воде Војводине“ Нови Сад	24.04.2018.
13.	ЈП „СРБИЈА ГАС“ Нови Сад	04.04.2018.
14.	„НИС“ АД Нови Сад	18.04.2018.
15.	АД „Електро mreжа Србије“ Београд	09.05.2018.
16.	ЕПС Дистрибуција, Огранак Електродистрибуција Сомбор	11.04.2018.
17.	Предузеће за телекомуникације АД „Телеком Србија“, Служба за планирање и изградњу мреже Нови Сад	25.04.2018.
18.	„Теленор“ Нови Београд	/
19.	„ВИП“ Нови Београд	/

Све консултације су релевантне за процес стратешке процене и израду Извештаја о стратешкој процени утицаја Плана, а услови и мере надлежних органа, институција и предузећа су процесом стратешке процене вредновани и имплементирани у планска решења.

II ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ И ИЗБОР ИНДИКАТОРА

Стратешка процена интегрисе еколошке, социјално-економске и био-физичке сегменте животне средине, повезује, анализира и процењује активности различитих интересних сфера и усмерава План ка решењима која су, пре свега, од интереса за вредности и квалитет животне средине.

Општи и посебни циљеви Стратешке процене дефинисани су на основу захтева и циљева у погледу заштите животне средине у плановима вишег хијерархијског нивоа, као и програмима, стратегијама и другим документима из области заштите животне средине, циљева заштите животне средине утврђених на нивоу Републике и међународном нивоу, прикупљених података о простору у обухвату Плана, услова надлежних органа и институција, као и проблема и предлога у погледу заштите животне средине на предметном простору.

Имајући на уму директну међузависност животне средине и људских активности (изградња објеката и одвијање предвиђених активности, инфраструктурно уређење, пољопривредне активности у околини и др), са становишта дугорочне организације, коришћења, уређивања и заштите простора и животне средине, дефинисан је принцип стратешке процене: **одрживо коришћење простора у обухвату Плана кроз активну примену мера заштите, како би се обезбедили адекватни услови за очување и унапређење квалитета животне средине.**

1. ОПШТИ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

Општи циљеви Стратешке процене утицаја постављају оквир за дефинисање посебних циљева и избор индикатора којима ће се оценити њихова оствареност, у контексту очувања животне средине, као и за спровођење принципа одрживог развоја кроз планска решења.

Концепт одрживог коришћења простора у обухвату Плана огледа се у детаљнијој планској организацији и уређењу, вредновањем капацитета планираних садржаја у односу на потребе, као и усклађивање коришћења простора са природним и створеним потенцијалима и ограничењима.

Општи циљеви Стратешке процене, који се заснивају на вредновању и процени могућих утицаја на животну средину до којих може доћи имплементацијом Плана, су:

- обезбедити очување квалитета ваздуха на предметном простору и у непосредној околини (насеље Бач),
- обезбедити очување квалитета земљишта и водних ресурса,
- обезбедити очување биодиверзитета (станиште ВАСОЗа),
- обезбедити примене мера заштите живота и здравља становништва,
- обезбедити примене мера заштите од буке и акцидентних ситуација.

Већина општих циљева везана је за планска документа вишег реда и услове које они диктирају, док се посебни циљеви дефинишу за конкретан разматрани простор, а ослањају се на специфичност, намену површина и др.

2. ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

На основу наведених општих циљева Стратешке процене у претходном поглављу, интегралне анализе стања животне средине и значајних питања, проблема и предлога у погледу заштите животне средине, дефинисани су **посебни циљеви**:

- А. Комунално опремање планског подручја уз интегрисање превентивних мера заштите;
- Б. Снабдевање довољном количином воде за санитарну употребу, противпожарну заштиту и воде за технолошке процесе;
- В. Формирање зелених површина;
- Г. Дефинисање и примена мера заштите природних ресурса (ваздуха, воде, земљишта, флоре и фауне);
- Д. Дефинисање и примена мера заштите од ванредних ситуација (елементарних непогода и техничко-технолошких удеса);
- Ђ. Дефинисање и примена програма праћења стања животне средине.

3. ИЗБОР ИНДИКАТОРА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

Сврха индикатора стања животне средине је оцењивање планских решења са становишта могућих негативних утицаја, као и утврђивање које неповољне утицаје треба смањити или елиминисати. Њихова примена односи се на усмеравање планских решења ка остварењу циљева који се постављају.

Индикатори представљају један од инструмената за систематско идентификовање, оцењивање и праћење стања, развоја и услова средине и сагледавање последица. Они су средство за праћење извесне променљиве вредности у прошлости и садашњости, а неопходни су као улазни подаци за сваки вид планирања.

Имајући у виду обухват Плана, планиране садржаје, постојеће стање животне средине и дефинисане посебне циљеве стратешке процене утицаја, извршен је избор индикатора животне средине предметног простора, ослањајући се на индикаторе дефинисане Правилником о националној листи индикатора заштите животне средине („Службени гласник РС“, број 37/11).

За простор у обухвату Плана релевантни су следећи индикатори:

- 1) Учесталост прекорачења дневних граничних вредности за PM_{10} , NO_2 , O_3 и SO_2 ;
- 2) Емисија закисељавајућих гасова (NO_x , NH_3 и SO_2);
- 3) Емисија примарних суспендованих честица и секундарних прекурсора, суспендованих честица (PM_{10} , NO_x , NH_3 и SO_2);
- 4) Емисија гасова са ефектом стаклене баште;
- 5) Пројекција емисија гасова са ефектом стаклене баште;
- 6) Индекс експлоатације воде (WEI);
- 7) Губици воде;
- 8) Загађене отпадне воде;
- 9) Промена начина коришћења земљишта;
- 10) Укупна количина произведеног отпада;
- 11) Производња отпада (комунални, индустријски и опасан);
- 12) Количине посебних токова отпада;
- 13) Количина издвојеног прикупљеног, поновно искоришћеног и одложеног отпада;
- 14) Учешће обновљивих извора енергије у укупној потрошњи енергије (%);
- 15) Укупни индикатор буке.

Националном листом индикатора заштите животне средине дефинисани су индикатори за потребе успостављања, вођења, развијања, координисања и одржавања јединственог Информационог система заштите животне средине, који води Агенција за заштиту животне средине.

Имајући у виду да Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину нису дате јасне смернице за утврђивање посебних просторних индикатора у сврху праћења остваривања циљева Стратешке процене, обрађивач Стратешке процене сматра да су претходно издвојени индикатори релевантни за дати простор као такви, нарочито с обзиром на то да ови индикатори јесу део јединственог националног Информационог система о животној средини. Наведени индикатори су издвојени у сврху праћења реализације планских, а не технолошких решења.

4. КОМПАТИБИЛНОСТ ЦИЉЕВА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ СА ЦИЉЕВИМА ПЛАНА

Многи међународни документи упућују на важност односа процеса планирања и процеса израде стратешке процене утицаја, те на неопходност интеграције овог инструмента у процес планирања.

Истиче се и то да је стратешка процена делимично интегрисана у планове и програме уколико се израђују у одвојеним фазама.

Како би била потпуно интегрисана, процедура стратешке процене треба да се преплиће са процедуром израде Плана.

Табела 1. приказује принцип по којем се руководило при изради ова два елабората, односно приказана је веза између фаза израде Плана и Стратешке процене.

Табела 1. Веза између фаза израде Плана и Стратешке процене утицаја

ИЗРАДА ПЛАНА		ИЗРАДА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА (СПУ)
Одлучивање о изради планског документа по претходно прибављеном мишљењу органа надлежног за стручну контролу, односно комисије за планове	Узајамни утицај ових фаза – пре доношења Одлуке о изради планског документа прибавља се мишљење о предлогу одлуке да се (не)израђује СПУ	Одлучивање о изради СПУ према претходно прибављеном мишљењу надлежног органа и др. заинтересованих органа и организација
Доношење Одлуке о изради Плана	Узајамни утицај ових фаза	Доношење Одлуке о изради Извештаја о СПУ
Израда материјала за рани јавни увид Плана	Узајамни утицај ових фаза	СПУ планског документа на животну средину (анализа садржаја и основне документације, консултације са надлежним органима и организацијама...) – формулисање Извештаја о стратешкој процени
Израда Нацрта плана		
Стручна контрола Нацрта плана	Узајамни утицај ових фаза	Мишљење заинтересованих органа и организација на СПУ
Јавни увид у Нацрт плана	Узајамни утицај ове две фазе – у пракси се оба елабората истовремено излажу на јавни увид	Јавни увид у Извештај о СПУ
Доношење Плана	Орган надлежан за израду планског документа не може исти упутити у процедуру усвајања без Сагласности на Извештај о СПУ	Оцена и сагласност на Извештај од стране надлежног органа
Спровођење Плана	Узајамни утицај ових фаза	Имплементација мера заштите и мониторинг према Извештају о СПУ

Циљеви стратешке процене су, с обзиром на паралелну израду ова два документа, у потпуности били усаглашени са циљевима Плана.

Табела 2. Компатибилност циљева Плана и Стратешке процене (наведених у поглављу II, тачка 2. Посебни циљеви стратешке процене)

ОСНОВИ ЦИЉ ПЛАНА: Обезбедити услове за адекватну организацију, уређење и изградњу простора, како би се омогућило задовољење интереса општине и предузетника за коришћење предметног простора, у сврху градње радних комплекса и садржаја, а у исто време сачувати његову аутентичност и природне вредности, као и функционисање садржаја у окружењу.

ОЧЕКИВАНИ ЕФЕКТИ ПЛАНИРАЊА	Циљеви стратешке процене					
	А	Б	В	Г	Д	Ђ
Утврђивање основних критеријума просторног уређења и правила изградње	+	+	+	+	+	+
Олакшана и убрзана реализација планираних садржаја	+	+	0	+	0	0
Усклађивање интереса приватног и јавног сектора	+	+	+	+	+	+
Дефинисање основних коридора инфраструктурних система	+	+	0	+	+	0
Обезбеђење саобраћајне доступности планираним садржајима, као и инфраструктурно опремање простора уз могућност фазне изградње	0	0	0	+	+	0
Заштита и примена еколошких принципа у пројектовању и изградњи	+	+	+	+	+	+

+ компатибилни, - нису компатибилни, 0- неутралан однос

III ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ СА ОПИСОМ МЕРА ЗА СМАЊЕЊЕ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Стратешком проценом се сагледавају могући негативни утицаји планских решења на квалитет животне средине, из чега следи дефинисање мера за превенцију или минимизацију истих.

Стратешком проценом се разматрају питања и проблеми везани за заштиту животне средине, који се односе на:

- утицај досадашњих активности и планираних (радних) садржаја на природне ресурсе – воду, ваздух, земљиште, флору, фауну и биодиверзитет,
- утицај планиране инфраструктуре на животну средину,
- мере и услове заштите животне средине са освртом на потенцијалне загађиваче,
- питања и проблеме одлагања комуналног отпада и др. врста отпада у планском периоду.

У поступку стратешке процене могућих утицаја планских решења на животну средину, потенцијала и ограничења простора у обухвату Плана, планска решења су вреднована у односу на:

- природне карактеристике, постојеће стање и услове у простору,
- створене вредности, постојећу намену и досадашњи начин коришћења простора и планирано уређење,
- стање комуналне опремљености и уређености простора,
- стање и статус природних вредности,
- услове надлежних институција добијених у поступку израде Плана и Извештаја о стратешкој процени,
- циљеве планског документа вишег хијерархијског нивоа (Просторни план општине Бач) и циљеве предметног Плана.

Планска решења формулисана су у складу са смерницама и циљевима плана вишег хијерархијског нивоа, као и условима надлежних институција, органа и предузећа, достављених за потребе израде овог Плана. Планска решења се односе на опремање простора инфраструктуром, неопходном за стварање одговарајућих услова за функционисање планираних радних садржаја, према исказаним потребама.

У плански документ су интегрисане мере и услови заштите животне средине, ограничења и обавезе које се недвосмислено морају спроводити на предметном простору.

Важно је напоменути да се стратешка процена бави генералном и општом анализом и проценом могућих утицаја планираних решења на животну средину, при чему је акценат стављен на анализу планских решења, која доприносе заштити и подизању квалитета животне средине на посматраном простору и у непосредном окружењу.

Слика 1. Оквиран приказ положаја простора у обухвату Плана у односу на непосредно окружење – насеља Бач и Селенча (извор: Google Earth, Image 2018, Digital Globe)

1. ПРИКАЗ ПРИПРЕМЉЕНИХ ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА

Планом **нису предвиђена варијантна решења** јер Законом о планирању и изградњи није предвиђено да просторно планска и урбанистичка документа односно планови разматрају више варијанти. Плански документ може евентуално предвидети фазну реализацију дефинисаних решења, а сама варијантна решења разматрају се у оквиру техничке документације, што није предмет Стратешке процене.

Реализацијом планираних намена простора у обухвату Плана, обезбедиће се услови за спровођење одредби Просторног плана општине Бач, који је дефинисао основну намену простора – радна зона.

Узимајући у обзир негативан утицај који радни садржаји имају на животну средину, а уважавајући неопходност и важност просторног уређења и изградње овог подручја, варијантно решење у смислу доношења овог Плана односи се на оптималан и повољан просторни положај и избор локације за такве садржаје.

Варијанта у смислу избора најпогодније техничко-технолошке концепције садржаја у радној зони, чија природа делатности није позната, није предмет разматрања овог Плана нити стратешке процене утицаја. Планом је дефинисана детаљна намена површина и објеката и могућих компатибилних намена.

Планом је дефинисано основно недвосмислено ограничење у смислу тога да у оквиру радне зоне није дозвољено лоцирање постројења у оквиру којег се обављају активности у којима је присутна или може бити присутна опасна материја у једнаким или већим количинама од прописаних (свесом постројење). Наведено ограничење је обавезно и оцењује се као погодна варијанта са аспекта заштите животне средине.

Обзиром на то да Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину не прописује шта представљају варијантна решења Плана која подлежу стратешкој процени, разматрана су два могућа варијантна решења:

- Варијанта – I - да се План не спроведе (да се не спроведе планска решења и мере);
- Варијанта - II - да се План усвоји и доследно имплементира.

2. ПОРЕЂЕЊЕ ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА И ПРИКАЗ РАЗЛОГА ЗА ИЗБОР НАЈПОВОЉНИЈЕГ РЕШЕЊА СА АСПЕКТА ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Варијантно решење у контексту реализовања радних активности без спровођења Плана може за последицу имати:

- непоштовање одредби планске документације вишег реда,
- изостанак основа за организован оптималан просторни развој, заштиту, уређење и наменско коришћење простора,
- тенденцију неконтролисаног угрожавања квалитета ваздуха, вода, земљишта, флоре, фауне и биодиверзитета,
- нелегалну изградњу објеката и узурпацију простора,
- недостатак мера и инструмената за оптимално управљање простором,
- непланску реализацију појединачних пројеката и делатности.

Планом вишег реда, односно Просторним планом општине Бач, простор у обухвату Плана је намењен за грађевинско земљиште изван грађевинског подручја насеља – планирана радна зона, а у постојећем стању представља слободну неизграђену површину под зеленилом, која је коришћена као општински пашњак. Планом детаљне регулације се дефинишу конкретна правила уређења и грађена према већ дефинисаној намени планом вишег реда тако да стратешка процена не може вредновати чињеницу да је неимплементација Плана детаљне регулација и задржавање зелене површине погодна варијанта са аспекта заштите животне средине. Оправданост промене намене земљишта за предметни простор је евентуално требала бити предмет разматрања стратешке процене Просторног плана општине Бач.

Имплементацијом Плана, која подржава уређење и коришћење простора уз примену планских решења, што омогућава да се у потпуности или делом обезбеди реализација исказаних потреба, доћи ће до:

- активног спровођења мера заштите природних вредности и животне средине (применом Планом дефинисаних мера заштите од аерозагађивања, загађивања подземних и површинских вода, земљишта, мера заштите од буке и др.),
- примене Планом дефинисаних услова и мера у функцији заштите здравља људи и интегралног управљања квалитетом животне средине,
- контролисаног и адекватног управљања свим генерисаним врстама отпада и отпадних вода,
- спровођења мера заштите животне средине при реализацији појединачних пројеката у обухвату Плана, као и мера управљања ванредним ситуацијама,
- успостављања интегралног система за праћења стања животне средине,
- смањење ризика од акцидентата,
- обезбеђења предострожности за активности које могу да изазову негативне утицаје на околину или еколошки ризик, применом система процене утицаја на животну средину пре доношења инвестиционих одлука о развоју привредних активности и изградње објеката,
- израде процена утицаја на природу и животну средину свих планираних активности и садржаја.

У општем смислу, развој планског подручја доследним спровођењем планских решења обезбедиће:

- имплементацију обавезујућих смерница прописаних планским документом вишег хијерархијског нивоа,
- рационалну организацију и уређење простора засновану на основама заштите и одрживог коришћења простора, природних и створених вредности и животне средине,
- инфраструктурно и комунално опремање и уређење простора у обухвату Плана, ради задовољења потреба будућих корисника простора,
- укључивање јавности у процес планирања и доношења одлука везаних за развој предметног подручја.

3. ПРИКАЗ ПРОЦЕЊЕНИХ УТИЦАЈА ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Процена утицаја планских решења на животну средину извршена је квалитативном анализом и евалуацијом карактеристика простора у обухвату Плана, непосредног окружења и оценом кумулативног утицаја природних и антропогених фактора, са циљем утврђивања значаја утицаја, према критеријумима прописаним Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину.

Генераторе притисака на животну средину (посебно у удесним ситуацијама) могу представљати сегменти садржаја планиране радне зоне у оквиру којих:

- се манипулише (претаче, пакује, користи у оквиру технолошког процеса) запаљивим или експлозивним материјама,
- може доћи до емисије загађујућих материја у ваздух, воду и/или земљиште односно ремећења интегритета животне средине и њених природних својстава,
- може доћи до нарушавања редовног и контролисаног тока експлоатације техничких система – услед хаварија,
- може доћи до развејавања прашкастих материјала или неконтролисаног расипања отпадних материја или сировина.

Могући притисци планираних активности вредновани су у односу на утицаје:

- на квалитет ваздуха,
- на квалитет воде,
- на квалитет земљишта,
- на флору и фауну,
- на здравље и безбедност људи.

Предметним Планом, датим параметрима за уређење простора према захтевима будуће намене, пружа се могућност просторне диспозиције свих објеката у оквиру радне зоне уз поштовање принципа рационалности, приоритета и правилне прерасподеле капацитета. Овим се омогућава одвијање основног производног процеса, уз примену обавезних мера заштите животне средине и људства од загађења ваздуха, воде и земљишта, као и негативних утицаја буке, вибрација, прашине и сл.

У контексту планских решења, Планом су дефинисани:

- урбанистички и други услови за уређење и изградњу површина и објеката јавне намене,
- коридори, капацитети и услови за уређење и изградњу инфраструктуре и зеленила са условима за прикључење,
- услови и мере заштите непокретних културних и природних целина,
- мере енергетске ефикасности изградње,
- општи услови и мере заштите животне средине и живота и здравља људи,

- општи услови и мере заштите елементарних непогода, акцидентних ситуација и ратних дејстава;
- посебни услови којима се површине и објекти јавне намене чине приступачним особама са инвалидитетом,
- степен комуналне опремљености грађевинског земљишта потребан за издавање локацијских услова и грађевинске дозволе,
- општа правила уређења и правила грађења у радној зони.

Процена могућих утицаја планираних активности на ваздух

Процена могућих утицаја планираних активности на ваздух сагледава се у смислу било какве промене природног својства ваздуха, односно у смислу емисије прашине, штетних гасова, дима и чађи, паре, органских и неорганских честица различитог порекла и степена токсичности, микроорганизама, до чега потенцијално може довести изградња и експлоатација објеката позиционираних у оквиру радне зоне, а што би могло да доведе до загађења ваздуха.

Оно што предметни простор чини повољним за лоцирање планираних радних садржаја јесте издвојеност ове локације у односу на насеље и близина прикључка на државни пут, чиме ће се избећи негативан утицај на здравље становништва услед отпадних гасова теретних и осталих возила на моторни погон, која ће бити у служби садржаја радне зоне, као и отпадних гасова из процеса производње.

С обзиром на то да нису познати садржаји који ће се налазити у радној зони, као и да није утврђено нулто стање квалитета ваздуха на предметном простору, шире сагледавање квалитета ваздуха и животне средине уопште је тиме ограничено. Планом су, поред осталих, дефинисани услови и мере заштите ваздуха, које се односе на све будуће садржаје на предметном простору.

Оно што може бити од значаја за сагледавање квалитета ваздуха на простору у обухвату Плана је чињеница да у постојећем стању нису изграђени привредни објекти, али постоји вероватноћа да је већ присутан утицај моторног саобраћаја, услед емисије загађујућих материја као продуката сагоревања горива из мотора са унутрашњим сагоревањем, због непосредне близине државног пута 16 реда бр. 12 (чији се део коридора налази у обухвату Плана). Примарне загађујуће материје у продуктима сагоревања горива моторних возила су сумпор-диоксид, азотни оксиди, угљен-моноксид, честичне материје.

Како је предметним Планом предвиђено полагање дистрибутивне гасоводне мреже у планираним коридорима саобраћајница унутар радне зоне, за све будуће кориснике простора у обухвату Плана биће обезбеђено коришћење природног гаса, за који се истиче да спада у најчистије, најсигурније и најкорисније фосилно гориво.

Метан је једна од основних компоненти природног гаса. Као гас је лако запаљив, чак и при малим концентрацијама у ваздуху, док у течном облику није запаљив све док се не изложи високом притиску. Метан није отрован, али је у смеси са ваздухом експлозиван. Бурно реагује са оксидационим средствима, халогеним елементима и супстанцама које садрже халогене.

Такође, у контексту утицаја на квалитет ваздуха, позитивно се оцењује чињеница да су Планом предвиђене мере енергетске ефикасности изградње. Основне мере за унапређење енергетске ефикасности односе се на смањење енергетских губитака, ефикасно коришћење и производњу енергије при пројектовању, изградњи и касније експлоатацији објеката, као и при опремању енергетском инфраструктуром. Мере за побољшавање енергетских карактеристика зграде не смеју да буду у супротности са другим суштинским захтевима, као што су приступачност, рационалност и намеравано коришћење објекта.

Имајући у виду да се у оквиру радне зоне могу градити **производни енергетски објекти обновљивих извора енергије** (соларна енергија, биомаса, биогаз, ком. отпад и сл.) који ће се на јавну електроенергетску мрежу прикључивати преко средњенапонске, односно нисконапонске мреже, реализација планских решења представља значајан допринос одрживом развоју ширег подручја у односу на обухват Плана, са акцентом на стимулацију развоја еколошких, односно обновљивих извора енергије.

Евентуални негативни утицаји у одређеном домену су сагледани у контексту извођења грађевинских радова током којих може доћи до повећане количине прашине у ваздуху и до трајног нарушавања структуре земљишта, услед изградње објеката и извођења земљаних радова - ископа рова и насипања земљишта, кретања грађевинске механизације. Поред прашине, очекивана је повећана концентрација отпадних гасова мотора са унутрашњим сагоревањем транспортних и радних машина, како у фази изградње тако и у фази коришћења планираних садржаја радне зоне.

Такође, могућ је и мањи утицај на ваздух услед коришћења заштитних премазних средстава и испарења боја у току евентуалних фарбарских радова, али су ови утицаји привременог карактера.

Процена могућих утицаја планираних активности на воду

Планом су дефинисани услови за изградњу и реконструкцију водоводне и канализационе инфраструктуре, у смислу водовода, атмосферске канализације и канализације отпадних вода.

Могући утицаји планираних активности на квалитет вода вредновани су пре свега у односу на чињеницу да је за простор у обухвату Плана (радна зона) предвиђено претходно пречишћавање кроз предtretман до нивоа квалитета који задовољава санитарно-техничке услове за испуштање у јавну канализацију, након чега ће се вршити заједничко пречишћавање са санитарном отпадном водом.

Снабдевање водом за санитарне потребе предвиђено је прикључењем на насељски водоводни систем, чиме ће се обезбедити снабдевање питком водом, као и за потребе хидрантске мреже за заштиту од пожара.

Кишном канализацијом биће омогућено **одвођење атмосферских вода** са саобраћајница, кровова и осталих површина до реципијената, при чему ће се атмосферске воде у зависности од порекла упустити у реципијент након адекватног третмана.

Планираном фекалном канализацијом омогућиће се одвођење употребљене санитарне воде преко постојећих колекторских праваца до постројења за пречишћавање отпадних вода, односно до коначног реципијента.

Процена могућих утицаја планираних активности на земљиште

Имајући у виду да садржаји радне зоне нису познати у тренутку израде Плана, процена утицаја на земљиште је такође ограниченог домена.

Неминовно је да ће током фазе припреме терена за изградњу и током фазе изградње објеката (непознатих садржаја и делатности) доћи до директног негативног утицаја на земљиште, услед узурпирања земљишта физичким објектима и измене структуре земљишта. Ови утицаји су трајног карактера, а с обзиром на то да је планом вишег реда простор у обухвату Плана опредељен за радну зону, ове промене су очекиване.

Такође, током извођења грађевинских радова могућ је негативан утицај на земљиште и услед евентуалне хаварије на грађевинским и транспортним машинама, при чему би, услед природе квара могло доћи до исцуривања машинског уља, мазива или горива на тло. Овакав утицај може имати значајан негативан карактер уколико би загађење доспело до подземних вода, при чему изливане материје мигрирањем кроз тло и воде могу доспети у изворе водоснабдевања.

Утицај нафте на животну средину се често описује као негативан због тога што је нафта токсична за скоро све облике живота. Нафта и нафтни деривати не сагоревају потпуно, те се поред воде и CO₂ стварају и једињења која су токсична. Основни начин за уклањање нафтних угљоводоника је применом биодеградације.

Утицаји на земљиште су могући и услед евентуалног расипања/развејавања материјала у екстремним временским и акцидентним ситуацијама.

Планом су дефинисани услови за озелењавање слободних површина, односно зелених површина у оквиру коридора саобраћајница и зелених површина у оквиру радних површина, што има позитиван утицај са становишта санитарно-хигијенских услова простора и заштите животне средине.

Процена могућих утицаја буке и вибрација

Бука се јавља у животној средини, као сваки нежељени или штетни звук, а извор буке може да буде уређај, средство за рад, саобраћајно средство, инсталација постројења, технолошки поступак, електроакустички уређај и др. Приликом извођења грађевинских радова, бука и вибрације су неминовна последица рада грађевинских машина. У условима извођења грађевинских радова, овим утицајима је изложена непосредна околина градилишта и највише утиче на животињски свет и птице, што престаје по завршетку изградње.

У фази експлоатације радних садржаја, с обзиром на то да нису познати садржаји у предметној радној зони (предметним Планом се даје могућност изградње и функционисања пословних објеката, производних, складишних, услужних, објеката снабдевања, објеката инфраструктуре и др.), није могуће предвидети у којој мери ће доћи до емитовања буке и вибрација, али су Планом дати посебни услови и мере заштите од буке за радне садржаје.

Процена могућих утицаја планираних активности на становништво

Како је већ речено предметна локација према Просторном плану општине Бач је опредељена за радну зону, а погодност ове локације за радне садржаје огледа се у издвојености у односу на насеље (налази се изван грађевинског подручја насеља Бач). Сама радна зона је првенствено намењена оним привредним активностима односно делатностима које у погледу простора, саобраћаја, инфраструктурне опремљености или радног процеса, не угрожавају стање животне средине.

Планом су дати и услови и мере заштите животне средине и живота и здравља људи, где је дефинисано да се изградња објеката, извођење радова, односно обављање производне, складишне или услужне делатности, као и других планираних активности, може вршити под условом да се не изазову трајна оштећења, загађивање или деградација животне средине на други начин.

Такође, дефинисано је да у оквиру свих планираних садржаја неопходно обезбедити услове за несметано кретање особа са посебним потребама у простору, у складу са Правилником о техничким стандардима планирања, пројектовања и изградње објеката, којима се осигурава несметано кретање и приступ особама са инвалидитетом, деци и старим особама („Службени гласник РС“, број 22/15).

4. УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ, УРЕЂЕЊА И УНАПРЕЂЕЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ЦИЉУ СПРЕЧАВАЊА И ОГРАНИЧАВАЊА НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА

Како би се обезбедила заштита природних ресурса како простора у обухвату Плана, тако и непосредне околине, и како би се обезбедило несметано и безбедно функционисање планираних намена, те очувао квалитет живота и рада на ширем подручју, обавезно је предузимати мере заштите како би се спречили како појединачни, тако и кумулативни или синергијски утицаји различитих фактора.

4.1. ОПШТЕ МЕРЕ У ТОКУ ИЗГРАДЊЕ ПОЈЕДИНАЧНИХ ОБЈЕКТА

Изградња објеката, извођење радова и других планираних активности, могу се вршити под условом да се тиме не изазову трајна оштећења, загађивање или на други начин деградирање животне средине, те је за све планиране радне садржаје односно комплексе или постројења обавезна примена мера заштите ваздуха, заштита од буке, заштита воде, земљишта, услова управљања отпадом као и мера заштите од елементарних непогода и акцидентних ситуација, у складу са законом и предметним Планом.

Током извођења радова на припреми терена и изградњи објекта потребно је планирати и применити следеће мере заштите:

- вршити редовно квашење запрашених површина и спречити расипање грађевинског материјала током транспорта,
- обавезно извршити санацију земљишта у случају изливања уља и горива током рада грађевинских машина и механизације,
- отпадни материјал који настане током извођења радова (комунални, грађевински и остале врсте отпада) прописно сакупити, разврстати и одложити на за то предвиђену и одобрену локацију,
- материјал из ископа одвозити на унапред дефинисану локацију, за коју је прибављена сагласност надлежног органа, а транспорт овог материјала вршити возилима која поседују прописане кошеве и систем заштите од просипања материјала,
- ако се у току извођења грађевинских и других радова наиђе на археолошка налазишта или археолошке предмете, извођач радова је дужан да одмах прекине радове и обавести надлежну организацију за заштиту споменика културе,
- ако се у току радова наиђе на природно добро, које је геолошко-палеонтолошког типа и минеролошко-петрографског порекла, за које се претпоставља да има својство природног споменика, извођач радова је дужан да о томе обавести надлежну организацију за заштиту природе.

4.2. МЕРЕ ЗАШТИТЕ ПРИРОДНИХ РЕСУРСА И СТОРЕНИХ ВРЕДНОСТИ

4.2.1. Мере заштите ваздуха

У контексту заштите ваздуха потребно је за производне погоне, који врше емисију одређених аерозагађивача, предвидети контролна мерења параметара који карактеришу квалитет ваздуха.

Реализацијом плана озелењавања, посебно формирањем заштитних појасева (чија је главна функција смањење неповољних услова макросредине: ублажавање доминантних ветрова, смањење загађења ваздуха, неповољног дејстава саобраћаја, везивање земљишта и заштита од пожара), унапређују се микроклиматски и санитарно-хигијенски услови простора и обезбеђује се функција заштите ваздуха од загађења и буке.

Потребно је примењивати следеће мере и услове за заштиту ваздуха од загађења:

- спроводити одредбе Закона о заштити ваздуха и пратећих подзаконских аката,
- инсталирати опрему и извести одговарајућа техничка и технолошка решења, којима се обезбеђује да емисија загађујућих материја у ваздуху задовољава прописане граничне вредности,
- применити техничке мере у циљу смањења емисије испарљивих једињења,
- у случају прекорачења граничних вредности нивоа загађујућих материја у ваздуху, обавезно је предузимање техничко-технолошких мера или обустављање технолошког процеса, како би се концентрације загађујућих материја свеле на ниво прописаних вредности,
- уколико дође до квара уређаја којим се обезбеђује спровођење прописаних мера заштите, или до поремећаја технолошког процеса, услед чега долази до прекорачења граничних вредности емисије, носилац пројекта је дужан да квар или поремећај отклони или прилагоди рад новонасталој ситуацији, односно обустави технолошки процес како би се емисија свела у дозвољене границе у најкраћем року;
- код стационарног извора загађивања, у току чијег обављања делатности се могу емитовати непријатни мириси, обавезна је примена мера које ће довести до редукције мириса, иако је концентрација емитованих материја у отпадном гасу испод граничне вредности емисије,
- субјект новоизграђеног или реконструисаног стационарног извора загађивања за који није прописана обавеза издавања интегрисане дозволе или израде студије о процени утицаја на животну средину дужан је да пре пуштања у рад прибави дозволу,
- Ради смањења ефеката емисије загађујућих материја, а за потребе заштите биодиверзитета, неопходно је очување/подизање заштитног зеленила на граничном делу планираних радних површина и околних садржаја.

4.2.2. Мере заштите вода

Заштита вода остварује се предузимањем мера систематског и контролног праћења квалитета вода, смањивањем загађивања вода загађујућим материјама испод прописаних граничних вредности и предузимањем техничко-технолошких и других потребних мера за њихово пречишћавање, како би се спречило уношење у воде опасних, отпадних и дугих штетних материја, као и праћењем утицаја загађених вода на здравље људи, животињски и биљни свет и животну средину.

Воде се могу користити и оптерећивати, а отпадне воде испуштати у воде уз примену одговарајућег третмана, на начин и до нивоа који не представља опасност за природне процесе или за обнову квалитета и количине воде и који не умањује могућност њиховог вишенаменског коришћења.

У контексту заштите вода од загађења потребно је обезбедити следеће услове:

- обезбедити снабдевање водом за пиће и санитарне потребе прописаног квалитета,
- изградити сепаратни канализациони систем, ради засебног одвођења сувишне атмосферске воде и санитарне отпадне воде,
- вршити предtretман индустријских отпадних вода.

Предtretманом индустријских отпадних вода треба да се обезбеди:

- заштита здравља особља које ради на одржавању канализационих система,
- заштита канализационог система и објеката на њему,
- заштита процеса пречишћавања отпадних вода на централном уређају и
- одстрањивање из индустријских отпадних вода материја које се мало или никако не одстрањују на централном уређају за пречишћавање отпадних вода, а које могу угрозити захтевани квалитет вода рецепијента.

У циљу **заштите вода** од загађења, у складу са Законом о водама и Законом о заштити животне средине, обавезно је спроводити следеће мере заштите вода за појединачне објекте:

- забрањено је испуштање отпадних вода у површинске и подземне воде, које прелазе граничне вредности емисије – квалитет пречишћеног ефлуента мора задовољавати прописане критеријуме за упуштање у канализациони систем насеља односно крајњи реципијент,
- забрањено је испуштање отпадних вода које су прекомерно термички загађене,
- отпадне воде потребно је предтретманом довести до нивоа квалитета који задовољава санитарно-техничке услове за испуштање у насељску канализациону мрежу,
- вршити прихват зауљених отпадних вода преко сепаратора уља и масти,
- вршити биохемијско и механичко испитивање параметара квалитета отпадних вода.

Објекте за смештање, складиштење и чување опасних, отровних и лако запаљивих течности треба пројектовати према важећим правилницима који обрађују ове услове, а нарочиту пажњу треба посветити сигурној и трајној заштити подземних и површинских вода.

4.2.3. Мере заштите земљишта

У контексту заштите земљишта, токсичне растворе и различите неразградиве материјале који се користе у току производње или се јављају као отпад у процесу производње, одлагати у одговарајуће контејнере, а потом транспортовати од стране надлежних комуналних организација.

Посебни услови и мере које су у функцији заштите земљишта су:

- применити биоразградиве материјале у зимском периоду за одржавање паркинга, улица и манипулативних платоа,
- примењивати мере којима се спречава расипање и развејавање прашкастих материја и отпада по околини, приликом манипулисања или привременог чувања,
- обезбедити потпуну изолацију резервоара за складиштење горива (уколико се гориво складишти на предметној локацији) од околног земљишта коришћењем непрпусног плашта – дистрибуцију горива вршити на начин којим се не угрожава животна средина,
- мазиво и гориво потребно за снабдевање механизације неопходно је транспортовати, депоновати (чувати) и њима руковати поштујући при том мере заштите прописане законском регулативом која се односи на опасне материје,
- у случају изливања опасних материја (гориво, машинско уље и сл.), загађени слој земљишта мора се отклонити и исти ставити у амбалажу која се може празнити само на, за ту сврху, предвиђеној локацији. На месту акцидента нанети нови, незагађени слој земљишта,
- пре почетка обављања делатности извршити испитивање квалитета земљишта.

Заштиту земљишта од потенцијалне деградације обезбедити адекватним одвођењем отпадних вода, као и предузимањем превентивних мера при претакању или претовару материја које имају загађујући карактер.

Привредна друштва, друга правна лица и предузетници који у обављању делатности утичу или могу утицати на квалитет земљишта дужни су да обезбеде техничке мере за спречавање испуштања загађујућих, штетних и опасних материја у земљиште, да прате утицај своје делатности на квалитет земљишта и да обезбеде друге мере заштите у складу са Законом о заштити земљишта („Службени гласник РС”, број 112/15) и другим законима.

Власник или корисник земљишта или постројења чија делатност, односно активност може да буде узрок загађења и деградације земљишта, дужан је да пре почетка обављања активности изврши испитивање квалитета земљишта.

Забрањено је испуштање и одлагање загађујућих, штетних и опасних материја и отпадних вода на површину земљишта и у земљиште. Особине земљишта могу да се мењају само у циљу побољшања квалитета у складу са његовом наменом.

Токсичне растворе, неразградиве материјале и опасне материје уопште, које се користе у току производње или се јављају као отпад потребно је одлагати у одговарајуће посуде (контејнере), а потом транспортовати од стране надлежних комуналних организација у складу са Законом и правилницима, као и усвојеним Регионалним и Локалним планом управљања отпадом.

У случају акцидента у коме је дошло до загађења земљишта обавезно је хитно испитивање загађујућих, опасних и штетних материја у земљишту, стопирање активности којима се могу изазвати даља загађења земљишта и примена мере за заустављање загађења и отклањање штете или претеће опасности од штете у животној средини. У наведеном случају, загађени слој земљишта мора се отклонити и исти ставити у амбалажу која се може празнити само на, за ту сврху, предвиђеној локацији. На месту акцидента нанети нови, незагађени слој земљишта.

4.2.4. Мере заштите бисфере, биодиверзитета, флоре и фауне

Према одредбама Закона о заштити животне средине очување биосфере обухвата заштиту организама, њихових заједница и станишта, укључујући и очување природних процеса и природне равнотеже унутар екосистема, уз обезбеђивање њихове одрживости.

Биодиверзитет и биолошки ресурси штите се и користе на начин који омогућава њихов опстанак, разноврсност, обнављање и унапређивање у случају нарушености.

Забрањено је узнемиравати, злостављати, озлеђивати и уништавати дивљу фауну и разарати њена станишта.

Забрањено је уништавати, кидати или на други начин пустошити дивљу флору, односно уништавати и разарати њена станишта.

4.2.5. Мере заштите природних целина

Како је већ наведено у делу описа постојећег стања, а на основу података Покрајинског завода за заштиту природе, на простору обухвата Плана се налази део станишта који припада станишној целини ВАСОЗа са мешовитим станишним условима.

Ради очувања биодиверзитета, неопходно је очување/подизање заштитног зеленила на граничном делу према околним просторним садржајима, као и унутар предметног простора.

На основу Правилника о критеријумима за издвајање типова станишта, о типовима станишта, осетљивим, угроженим, ретким и за заштиту приоритетним типовима станишта и о мерама заштите за њихово очување („Службени гласник РС“, број 35/10), забрањена је промена намене станишта ВАСОЗа.

На основу Правилника о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива, заштита и очување строго заштићених и заштићених дивљих врста спроводи се предузимањем мера и активности на управљању популацијама, међу којима је на првом месту заштита станишта.

Током извођења радова, а у складу са чланом 99. Закона о заштити природе, извођач је у обавези да уколико у току извођења радова пронађе геолошка или палеонтолошка документа која би могла представљати заштићену природну вредност, иста пријави Министарству заштите животне средине као и да предузме све мере заштите од уништења, оштећења или крађе.

Планским документом су дефинисани услови, мере и забране у појасу до 200 m и 500 m од станишта ВАСО3а.

Препорука је да се по могућности на предметном простору планирају: услужно и производно занатство уз претежно коришћење локалних сировина (израда занатских производа локалног значаја од прућа, сламе и сл.), узгој и привремено складиштење лековитог и зачинског биља и пчелињих производа, изградња едукативног центра и/или школе у природи, као и све услужне делатности у функцији развоја одрживих видова туризма.

4.2.6. Мере заштите од буке и вибрација

Мере и услове заштите од буке јединица локалне самоуправе утврђује у складу са Законом о заштити од буке у животној средини.

Обавезе јединице локалне самоуправе односе се на акустичко зонирање на својој територији, одређивање мера забране и ограничења у складу са Законом, доношење локалног акционог плана заштите од буке у животној средини, обезбеђење и финансирање мониторинга буке у животној средини на својој територији и вршење надзора и контроле примене мера заштите од буке у животној средини.

Уредбом о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини („Службени гласник РС“, број 75/10) прописани су индикатори буке у животној средини, граничне вредности, методе за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке на здравље људи.

Корисник извора буке може стављати у промет и употребљавати изворе буке по прописаним условима уз примену прописаних мера заштите којима се смањују емисије буке, односно употреба постројења, уређаја, машина, транспортних средстава и апарата који проузрокују буку.

Посебни услови и мере заштите од буке за радне садржаје су:

- пројектовати и извести одговарајућу звучну заштиту, којом се обезбеђује да бука, која се емитује при прописаним условима коришћења и одржавања уређаја и опреме, не прелази прописане граничне вредности,
- након пуштања погона у рад или при пробном раду погона извршити контролно мерење нивоа буке на граници комплекса и извршити оцену ефикасности примењених мера заштите, при чему се узима као меродаван критеријум за ноћ, будући да емитована бука не зависи од доба дана, већ од режима рада погона (у случају да измерени нивои буке прелазе дозвољене вредности, побољшати звучну изолацију према осетљивим и угроженим објектима),
- према потреби надлежни орган може утврдити потребу мониторинга буке у складу са Правилником о методологији за одређивање акустичких зона, Законом и важећим подзаконским актима.

У складу са Правилником о превентивним мерама за безбедан и здрав рад при излагању буци („Службени гласник РС“, бр. 96/11 и 78/15), на радним местима на којима се обављају послови при којима дневна изложеност буци значајно варира од једног до другог радног дана, недељна изложеност буци не сме да прекорачи вредност од 85 dB(A) и при томе морају да буду предузете одговарајуће превентивне мере за смањење ризика услед изложености буци у складу са пословима који се обављају.

Послодавац је дужан да изложеност запослених буци сведе на најмању могућу вредност, а у сваком случају на вредност која је мања од граничне вредности изложености буци.

Послодавац је дужан да што је могуће пре, уколико је и поред примене превентивних мера изложеност већа од граничне вредности изложености буци, предузме одговарајуће мере тако да смањи изложеност испод граничне вредности изложености буци, утврди разлоге због којих је дошло до прекорачења граничне вредности изложености буци и да коригује примену мера са циљем да се спречи да се прекорачење граничне вредности изложености буци понови.

У складу са Законом о заштити животне средине, заштита од вибрација се спроводи предузимањем мера којима се спречава и отклања угрожавање животне средине од дејства механичких, периодичних и појединачних потреса изазваних људском делатношћу. Превентивне мере и обавезе послодавца, када је у питању утицај вибрација у радном окружењу, формулисане су у оквиру Закона о безбедности и заштите на раду („Службени гласник РС”, бр. 101/05) и Правилника о превентивним мерама за безбедан и здрав рад при излагању вибрацијама (“Службени гласник РС”, бр. 93/11).

4.2.7. Мере заштите од зрачења

Заштита од зрачења спроводи се применом система мера којима се спречава угрожавање животне средине и здравље људи од дејства зрачења која потичу из јонизујућих и нејонизујућих извора и отклањају последице емисија које извори зрачења емитују или могу да емитују.

Правно и физичко лице може производити, вршити промет и користити изворе јонизујућих и нејонизујућих зрачења по прописаним условима и на прописан начин, у складу са Законом о заштити од нејонизујућег зрачења („Службени гласник РС”, бр. 36/2009).

У циљу откривања присуства, утврђивања опасности, обавештавања и предузимања мера заштите од нејонизујућих зрачења, на територији АП Војводине спроводи се систематско испитивање нивоа нејонизујућег зрачења у животној средини у нискофреквентном (трансформаторске станице, подземни и надземни далеководи) и високофреквентном подручју (радио базне станице мобилне телефоније и телекомуникациони предајници радиорелејних система).

4.2.8. Мере заштите при управљању отпадом

Сваки генератор отпада је обавезан да изврши карактеризацију и категоризацију отпада код надлежних организација и да се у зависности од његове природе са њим поступа у складу са законским прописима.

Обавеза генератора отпада је да, у складу са Законом о управљању отпадом и осталим законским и подзаконским актима, који непосредно регулишу ову област: обезбеди потребан простор за одлагање отпада, обезбеди потребне услове и опрему за сакупљање, разврставање и привремено чување различитих отпадних материја, а да секундарне сировине, опасан и други отпад, предаје субјекту који има одговарајућу дозволу за управљање отпадом (складиштење, одлагање, третман и сл).

Посебне мере и услови су:

- адекватно управљати комуналним и осталим врстама отпада који настаје на простору у обухвату Плана, у складу са Законом о управљању отпадом, локалним и регионалним планом управљања отпадом за Западнобачки регион (коме се општина Бач прикључила), као и у складу са условима надлежне комуналне службе,

- на свакој грађевинској парцели обезбедити посебан простор, тако да се омогући лак приступ надлежне службе, као и потребне услове и опрему за сакупљање, разврставање и привремено чување различитих отпадних материја, у складу са законом и другим прописима,
- привремено складиштење отпада у којем су евентуално присутне опасне материје, вршити у складу са чл. 36 и 44. Закона о управљању отпадом. Отпад мора да буде прописно обележен и привремено складиштен на прописан начин до његовог коначног збрињавања,
- примењивати опште и посебне санитарне мере предвиђене законом и другим прописима којима се уређују послови санитарног надзора,
- у случају планирања простора за селективно сакупљање отпада који се не може чувати у контејнерима за комунални отпад, обавеза је власника/корисника да прибави услове, односно дозволу/сагласност надлежног органа за потребе уређења или коришћења наведеног простора.

Општина Бач је, заједно са општинама Сомбор, Апатин, Кула и Оџаци, потписала споразум о формирању Западнобачког региона, са регионалном депонијом на територији општине Сомбор. За предметни регион израђен је и План управљања отпадом, којим су дефинисане све активности везане за регионално депоновање отпада са територије ових општина.

4.2.9. Мере приликом изградње и експлоатације инфраструктуре

За инфраструктурне објекте мере и обавезе произилазе из прописа о техничким нормативима и стандардима, мерама и условима, које надлежни органи издају при постављању и извођењу, односно изградњи објеката, као и неопходним међусобним растојањима.

На подручју обухвата Плана налази се коридор планираног надземног вода 110 kV преносне мреже електричне енергије, као прикључног вода за планирану трафостаницу 110/20 kV „Бач“. У овом коридору ограничава се изградња објеката, у складу са Законом о енергетици и условима надлежног оператора преносног система електричне енергије.

Поред заштитног коридора далековода, Планом су дефинисана и правила укрштања инфраструктурних објеката, као и услови изградње, што је у функцији заштите живота и здравља људи, као и заштите саме инфраструктуре.

4.2.10. Мере приликом изградње и функционисања постројења и радних садржаја

Сва постројења и радни садржаји који ће бити лоцирани на простору у обухвату Плана, имају обавезу да примењују:

- опште и посебне санитарне мере и услове предвиђене законом и другим прописима, којима се уређују послови санитарног надзора, као и
- добијене услове надлежних органа и организација.

За све планиране радне садржаје односно комплексе или постројења Планом је предвиђена обавезна примена мера заштите ваздуха, заштите воде, заштите земљишта, заштите од буке, као и услова управљања отпадом.

Посебне мере и услови које је обавезно применити приликом изградње и функционисања радних садржаја су:

- предвидети одговарајуће мере заштите, односно опрему, техничка и технолошка решења, којима се обезбеђује да емисија загађујућих материја у ваздух задовољава прописане граничне вредности,

- применити опште и посебне санитарне мере и услове у складу са законом и важећим прописима којима се уређује област санитарног надзора, у случају да се на делове комплекса или планиране активности примењују одредбе наведених прописа,
- прикључење радних комплекса на постојећу и планирану комуналну инфраструктуру, у свему у складу са урбанистичким условима за уређење простора,
- обезбедити посебан простор, потребне услове и опрему за сакупљање, разврставање и привремено чување различитих отпадних материја, у складу са законом и другим прописима којима се уређује поступање са секундарним сировинама, опасним и другим отпадом, до предаје лицу са којим је закључен уговор, а које је регистровано или има дозволу за управљање отпадом (складиштење, третман, одлагање и сл.),
- обезбедити потребне количине воде за рад комплекса, укључујући унутрашњу и спољну хидрантску мрежу, односно захтеве противпожарне заштите (испоштовати посебне услове/сагласности које су утврдили надлежни органи и организације),
- применити неопходне мере за правилно и безбедно чување и руковање хемијским средствима, хемикалијама и производима који их садрже, у складу са законом и важећим прописима којима се уређује управљање хемикалијама,
- спроводити неопходне мере заштите од могућих удеса (пожар, просипање, цурење хемикалија, уља и тд.), као и мере за отклањање последица у случају удесних ситуација; прибавити сагласност надлежног органа за предвиђене мере заштите од пожара,
- заштиту објеката од пожара и атмосферског пражњења вршити у складу са Законом о заштити од пожара и пратећим правилницима, као и Правилником о техничким нормативима за заштиту објеката од атмосферског пражњења („Службени лист СРЈ“, бр. 11/96),
- у случају планирања простора за селективно сакупљање отпада који се не може чувати у контејнерима за комунални отпад, обавеза власника/корисника је да прибави услове, односно дозволу/сагласност надлежног органа за потребе уређења или коришћења наведеног простора,
- извршити уређење и озелењавање слободних површина у складу са пројектом хортикултурног уређења,
- спроводити програм праћења утицаја рада погона на животну средину, који се односи на мерења емисије загађујућих материја у ваздух и праћење квалитета испуштених отпадних вода, у складу са важећим прописима.

За објекте који могу имати негативне утицаје на животну средину, надлежни орган прописује потребу израде студије процене утицаја на животну средину, у складу са Законом о заштити животне средине, Законом о процени утицаја на животну средину, Правилником о садржини студије о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, број 69/05) и Уредбом о утврђивању Листе пројекта за које је обавезна процена утицаја и Листе пројекта за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, број 114/08). У оквиру Процене утицаја дефинишу се мере активне заштите простора у контексту заштите животне средине, у току редовне експлоатације и у случају акцидента.

4.2.11. Мере заштите живота и здравља људи

Одрживо управљање природним вредностима и заштитом животне средине представља приоритетну меру заштите живота и здравља људи на територији обухвата Плана и у непосредној околини предметног простора.

Мере за спречавање и ограничавање негативних утицаја на становништво дате су у посебним законским и подзаконским актима, који се односе на здравље и безбедност и заштиту на раду. Планом су дефинисани услови склањања људства у случају ванредне ситуације, у складу са Законом о ванредним ситуацијама.

Како би се избегао негативан утицај на животе и здравље људи, али и обезбедила заштита створених вредности, при изградњи инфраструктурних објеката обавезно је спровођење превентивних мера заштите од пожара и могућих удеса приликом изградње и експлоатације инфраструктурних објеката обезбеђењем заштитних коридора (изливање, просипање, исцуривање загађујућих, опасних и/или запаљивих материја, пожари, експлозије и др), као и мера за санацију последица у случају удесних ситуација.

У циљу заштите живота и здравља људи обавезно је поштовати заштитни појас за надземне електроенергетске водове, са обе стране вода од крајње фазног проводника, који је дефинисан Законом о енергетици („Службени гласник РС“, број 145/14) при чему за напонски ниво 110 kV износи 25 m.

4.2.12. Мере заштите од ванредних ситуација

Општи принципи управљања ризиком од елементарних непогода и других несрећа су: планирање и имплементација превентивних мера и активности; отклањање могућих узрока угрожавања (превенција); приправност и правовремено реаговање; смањење утицаја елементарних непогода; спречавање других несрећа и умањење њихових последица (санација).

Надлежности, обавезе, мере и начини деловања, проглашавања и управљања у ванредним ситуацијама дефинисане су Законом о ванредним ситуацијама. Одредбе овог закона односе се на израду Плана заштите од удеса и предузимање мера за спречавање и ограничавање утицаја, успостављање адекватних одговора на ванредне ситуације које су узроковане елементарним непогодама, техничко-технолошким несрећама - удесима и катастрофама.

Удес (акцидент) јесте изненадни и неконтролисани догађај који настаје ослобађањем, изливањем или расипањем опасних материја, обављањем активности при производњи, употреби, преради, складиштењу одлагању или дуготрајном неадекватном чувању (Закон о заштити животне средине).

Планом су дати услови и мере заштите од елементарних непогода и ратних дејстава, с обзиром на то да је један од основних циљева планирања предметног простора смањење повредивости, односно повећање отпорности физичких структура на овом простору у ванредним условима, стриктним поштовањем урбанистичких и других услова и норматива. Услови и мере заштите од елементарних непогода односе се на планом дефинисане мере заштите од поплава, пожара, атмосферског пражњења и земљотреса.

У случају непланираног загађења животне средине неопходно је да се без одлагања предузму мере ради смањења штете у животној средини или уклањања даљих ризика, опасности и штете у животној средини. У ове мере спадају превентивне мере заштите и мере приправности и одговорности на удес.

При истовару и складиштењу течних материјала и енергената морају се испоштовати нормативи са становишта заштите од пожара, заштите животне средине и заштите на раду.

За објекат трансформаторске станице (ТС) за снабдевање електричном енергијом планираних садржаја на посматраном подручју, утврђује се заштитни појас у зависности од напонског нивоа, у оквиру којег се не могу градити објекти, изводити други радови, нити садити дрвеће и друго растиње, супротно закону, техничким и другим прописима, без претходне сагласности енергетског субјекта који је власник, односно корисник енергетског објекта.

У случају да се у оквиру радне зоне позиционира станица за снабдевање горивом, обавезно је:

- у сектору резервоара, уградити пијезометар за праћење квалитета подземних вода, у свему у складу са претходно прибављеним условима надлежног органа,
- предвидети уградњу система за одсисавање бензинских и дизел пара и повратак у резервоар, односно цистерну, на свим аутоматима за издавање горива, као и на заједничком утакачком шахту,
- предвидети сепаратор масти и уља за пречишћавање зауљених отпадних вода из пратећих објеката (евентуална перионица, радионица за сервисирање возила) пре упуштања у канализацију или одређени реципијент,
- извршити уређење и озелењавање слободних површина (травњаци, жбунаста и висока вегетација) у складу са пројектом хортикултурног уређења,
- спроводити мере заштите животне средине, које се односе на мере заштите вода и управљање насталим отпадом,
- спроводити неопходне мере заштите од могућих удеса (пожар; изливање, просипање, исцуривање горива и др), као и мере за отклањање последица у случају удесних ситуација (средства за противпожарну заштиту, поседовање одговарајућег сорбента и др),
- прибавити сагласност надлежног органа на предвиђене мере заштите од пожара,
- израдити и спровести програм праћења утицаја пројекта на животну средину, који обухвата праћење квалитета подземних вода.

У смислу грађевинско-техничких мера, при избору материјала треба водити рачуна о њиховој отпорности са аспекта техничке и противпожарне заштите. Уз објекте повећаног ризика од пожара морају се испројектовати и извести приступни пут, окретница и плато за кретање ватрогасног возила и извођење интервенција.

При пројектовању и изградњи радних комплекса треба узети у обзир важеће прописе за: избор грађевинског материјала, хидрантску мрежу, громобран, електричну мрежу, огњишта, димњаке, танкове и погоне са лако запаљивим материјалима.

Запаљиви материјал не може се сместити на простору који није удаљен најмање 6,0 m од објекта или дела објекта, уколико то техничким прописима није другачије одређено.

У објектима и просторијама у којима се складишти запаљиви и други материјал (сиrovине, готови производи, амбалажа и др.) морају се обезбедити слободни пролази и прилази справама и уређајима за гашење.

За објекте за које је на основу одредби члана 33. и члана 34. Закона о заштити од пожара утврђена обавеза прибављања сагласности на техничку документацију, а који припадају категорији објеката са запаљивим гасовима и експлозивним материјама, или који у свом саставу имају ову категорију објеката, прибављају се услови у погледу мера заштите од пожара и експлозија за безбедно постављање, прописани чл. 16 став 1. Уредбе о локацијским условима, чл. 6. Закона о запаљивим и горивим течностима и запаљивим гасовима („Службени гласник РС”, број 54/15) и одредбама Закона о експлозивним материјама, запаљивим течностима и гасовима („Службени гласник РС”, бр. 44/77, 45/85 и 18/89 и „Службени гласник РС”, бр. 53/93, 67/93, 67/93, 48/94 и 101/05).

За објекте за које је Законом о заштити од пожара утврђена обавеза прибављања сагласности на техничку документацију (а који не припадају категорији објеката са запаљивим и горивим течностима и експлозивним материјама, или који у свом саставу немају ову категорију објеката) прибављају се само услови у погледу мера заштите од пожара прописани чл. 16 став 2. Уредбе о локацијским условима („Службени гласник РС”, број 35/15 и 114/15).

5. ВЕРОВАТНОЋА, ИНТЕНЗИТЕТ, СЛОЖЕНОСТ, РЕВЕРЗИБИЛНОСТ, ВРЕМЕНСКА И ПРОСТОРНА ДИМЕНЗИЈА, КУМУЛАТИВНА И СИНЕРГЕТСКА ПРИРОДА УТИЦАЈА ПЛАНА

Постојећи услови ширег подручја у односу на простор који је у обухвату овог Плана, еколошки ризици у смислу њиховог могућег повећања, умањења или потпуног губљења услед реализације планских решења, као и карактеристике еколошких потенцијала датог простора одређују карактеристике и сложеност, односно интеракцију и природу односа свих наведених фактора.

Извештајем о стратешкој процени су вредновани плански аспекти уређења предметног простора, иако је у фактичком стању предметни простор неизграђена зелена површина која се користи као општински пашњак.

Чињеница је да ће имплементацијом планских решења доћи до трајне промене у простору, чији је карактер могуће вредновати у односу на услове и мере заштите, које су дефинисане у циљу обезбеђења контролисаног уређења и управљања простором и животном средином.

Мониторинг животне средине у функцији је контроле утицаја планских решења на животну средину.

Стратешка процена утицаја представља вредновање са аспекта:

- примењених мера превенције на планском нивоу за спречавање и минимизирање потенцијално штетних утицаја на стање природних вредности и ресурса, као и укупан квалитет животне средине,
- рационалног, еколошки прихватљивог коришћења свих природних ресурса,
- обавезног имплементирања мера за отклањање могућих последица стратешког карактера у простору и на животну средину.

Значајни ефекти односно утицаји могу настати као резултат интеракције између бројних мањих утицаја различитих планираних активности на подручју у обухвату Плана.

Кумулативни ефекти настају када појединачна планска решења немају значајан утицај, а неколико индивидуалних ефеката заједно могу да имају значајан ефекат.

Синергетски ефекти настају у интеракцији појединачних утицаја који производе укупни ефекат који је већи од простог збира појединачних утицаја.

IV СМЕРНИЦЕ ЗА НИЖЕ ХИЈЕРАРХИЈСКЕ НИВОЕ У ПОСТУПКУ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Информације о локацији, локацијски услови, као и урбанистички пројекти, пројекти за парцелацију и препарцелацију и по потреби пројекти хортикултурног опремања, израђују се са елементима и смерницама из предметног Плана. Наведено значи да је План детаљне регулације најнижег хијерархијског нивоа, те да се планска решења не разрађују детаљније планским документима, односно реализују се директним спровођењем овог Плана. Тиме нема основа за давање смерница за ниже хијерархијске нивое у поступку стратешке процене утицаја планске документације на животну средину.

Како су непознате делатности и конкретни садржаји у радној зони, потребно је са већим нивоом детаљности разматрати компатибилност садржаја који ће бити лоцирани у овим зонама у односу на непосредну околину, вршењем процене утицаја конкретних пројеката на животну средину.

Коначне одлуке о потреби и врсти процене утицаја пројеката на животну средину планског подручја доносиће се појединачно, на основу критеријума утврђених Законом о заштити животне средине, Законом о процени утицаја на животну средину, Правилником о садржини студије о процени утицаја на животну средину, као и Уредбом о утврђивању Листе пројекта за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину.

V ПРОГРАМ ПРАЋЕЊА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И МОНИТОРИНГ У ПОСТУПКУ ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ ПЛАНА

Мониторинг се врши систематским праћењем вредности индикатора, односно праћењем негативних утицаја на животну средину, стања животне средине, мера и активности које се предузимају у циљу смањења негативних утицаја и подизања нивоа квалитета животне средине.

Како је мониторинг саставни део јединственог информационог система животне средине који води Агенција за заштиту животне средине на националном нивоу, у поступку имплементације Плана мониторинг подразумева праћење свих индикатора дефинисаних у оквиру Правилника о националној листи индикатора заштите животне средине, који се односе на простор у обухвату Плана (издвојени индикатори из националне листе у поглављу „II Општи и посебни циљеви и избор индикатора“, односно подпоглављу „3. Избор индикатора стратешке процене“). Јединица локалне самоуправе је у обавези да, према Закону о заштити животне средине донесе програм мониторинга на својој територији, који мора бити усклађен са националним програмом мониторинга.

1. ОПИС ЦИЉЕВА ПЛАНА

Опис циљева Плана је наведен у поглављу I-2. овог Извештаја. Основни циљ израде Плана је да се обезбеди спровођење одредби планских докумената вишег реда, кроз стварање услова за уређење и наменско коришћење простора у обухвату Плана, односно да се развој простора у обухвату одвија на одржив начин, тако да се у максимално могућој мери спроводу мере заштите природних ресурса тј. животне средине уопште.

Основни циљ Програма праћења стања животне средине је да се обезбеди, поред осталог, **правовремено реаговање и упозорење на могуће негативне промене у животној средини приликом спровођења планских решења**, као и потпунији увид у стање природних ресурса и утврђивање потреба за предузимање мера заштите у зависности од степена угрожености и врсте загађења. Континуирано праћење стања квалитета животне средине и активности на простору у обухвату Плана, је неопходно нарочито имајући у виду планиране садржаје односно да је простор у обухвату Плана предвиђен за радне садржаје.

Циљеви Програма праћења стања животне средине према Закону о заштити животне средине били би:

- обезбеђење мониторинга,
- дефинисање садржине и начина вршења мониторинга,
- утврђивање права и обавеза надлежних органа и загађивача,
- успостављање информационог система и дефинисање начина достављања података у циљу вођења интегралног регистра извора загађивања,
- увођење обавезе извештавања о стању животне средине према прописаном садржају извештаја о стању животне средине.

2. ИНДИКАТОРИ ЗА ПРАЋЕЊЕ СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Мониторинг стања животне средине врши се систематским мерењем, испитивањем и оцењивањем индикатора стања и загађења животне средине, које обухвата праћење природних фактора, односно промена стања и карактеристика животне средине.

На основу дефинисаних посебних циљева, врши се избор одговарајућих индикатора стратешке процене, за потребе оцењивања са становишта могућих негативних утицаја на животну средину, односно утврђивања неповољних утицаја у односу на које се даје предлог мера за спречавање или смањење идентификованих утицаја.

Имајући у виду обухват Плана, постојеће стање и будуће садржаје, мониторинг се односи на:

- контролу квалитета ваздуха,
- контролу и праћење квалитета вода,
- праћење квалитета земљишта контролом концентрација загађујућих супстанци,
- контролу нивоа буке,
- сталну урбанистичко-грађевинску контролу лоцирања и изградње објеката.

Мониторинг квалитета ваздуха

Законом о заштити ваздуха прописан је законски оквир за проучавање и праћење квалитета ваздуха, који за циљ има контролу и утврђивање степена загађености ваздуха, као и утврђивање тренда загађења, како би се правовремено деловало ка смањењу штетних супстанци до нивоа који неће битно утицати на квалитет животне средине.

Контрола квалитета ваздуха се остварује праћењем нивоа загађујућих материја у ваздуху у складу са Уредбом о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха и Уредбом о граничним вредностима емисија загађујућих материја у ваздух из постројења за сагоревање.

У зонама и агломерацијама у оквиру којих су смештени различити извори емисије загађујућих материја, као што су индустријска постројења чији производни процеси могу утицати на ниво загађености ваздуха, здравље људи и/или вегетацију, надлежни органи, у складу са Уредбом о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха могу наложити и мерење следећих загађујућих материја у ваздуху:

- 1) гасовитих неорганских материја (амонијак, водоник сулфид, хлороводоник, хлор, флуороводоник),
- 2) органских материја (угљен дисулфид, стирен, толуен, формалдехид, 1,2 дихлоретан, акролеин, тетрахлоретилен),
- 3) канцерогених материја (акрилонитрил, арсен, хром шестовалентни, никл, винил хлорид, азбест),
- 4) укупне суспендоване честице (TSP),
- 5) укупне таложне материје (УТМ),
- 6) чађ.

Максималне дозвољене концентрације за загађујуће материје дате су у поменутој Уредби о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха, у Прилогу XV Максималне дозвољене концентрације за заштиту здравља људи у случају наменских мерења.

За објекте за које се утврди да се не ради Студија процене утицаја на животну средину по Закону, по мишљењу надлежне службе за област заштите животне средине, а у складу са технологијом рада, утврђује се потреба вршења додатног мониторинга, посебно за праћење загађења ваздуха и вода, у складу са важећом законском регулативом.

Мониторинг квалитета воде

У циљу предузимања мера за ограничавање даљег загађивања и евентуално побољшање вода, од значаја је стално и систематско контролисање параметара квалитета површинских и подземних вода.

Испуштање технолошких отпадних вода у систем јавне канализације врши се у складу са актом о испуштању отпадних вода у јавну канализацију који доноси надлежни орган јединице локалне самоуправе.

У циљу утврђивања мера, које треба предузимати ради заштите вода од загађивања и контроле резултата реализованих мера заштите, потребно је додатно вршити контролу квалитета површинских и подземних вода и квалитет отпадних вода у циљу сагледавања:

- утицаја присутних загађујућих материја,
- врста загађујућих материја и степена њиховог дејства на водопријемник,
- могућности елиминације штетног и опасног дејства присутних материја на водопријемнику.

Посебна испитивања се обављају у циљу одређивања обима и могућности последица хаваријског загађивања, провере и дефинисања техничких решења и за друге намене, према посебно утврђеним програмима.

У циљу праћења стања загађености вода, врши се систематско испитивање квалитета површинских и подземних вода на прописан начин на основу Уредбе о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање, Уредбе о граничним вредностима приоритетних и приоритетних хазардних супстанци које загађују површинске воде и роковима за њихово достизање, Правилника о опасним материјама у водама и Правилника о начину и минималном броју испитивања квалитета отпадних вода.

Мониторинг квалитета земљишта

Контрола квалитета земљишта спроводи се у складу са Законом о заштити животне средине, Уредбом о програму системског праћења квалитета земљишта, индикаторима за оцену ризика од деградације земљишта и методологији за израду ремедијационих програма, Уредбом о граничним вредностима загађујућих, штетних и опасних материја у земљишту и Правилником о дозвољеним количинама опасних и штетних материја у земљишту и води за наводњавање и методама њиховог испитивања.

Програм систематског праћења квалитета земљишта у смислу **локалне мреже локалитета за праћење квалитета земљишта** успоставља се на нивоу аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе. Листа параметара обухвата податке и информације које се прикупљају на местима узорковања земљишта, а приликом избора параметара узимају се у обзир они параметри који могу достићи вредности које могу изазвати значајан ризик по здравље људи и животну средину.

Степен угрожености земљишта од хемијског загађења одређује се на основу вредности загађујућих материја датих у посебном пропису којим се регулишу граничне вредности опасних и штетних материја у подземним водама, као и у посебним прилозима Уредбе, који се односе на ремедијационе вредности концентрација опасних и штетних материја и вредности које могу указати на значајну контаминацију подземних вода и земљишта.

У случају прекорачења граничних вредности из Прилога 1 Уредбе о граничним вредностима загађујућих, штетних и опасних материја у земљишту и граничних концентрација загађујућих материја у подземним водама утврђених посебним прописом, врше се додатна истраживања на контаминираним локацијама ради утврђивања степена загађености земљишта и израде пројеката ремедијације и рекултивације.

Пројекат ремедијације и рекултивације се увек реализује када просечна концентрација било које загађујуће, опасне и штетне материје у више од 25 m³ запремине земљишта прелази ремедијациону вредност (Прилог 1 Уредбе) или у више од 100 m³ запремине водоносног слоја на контаминираним локацијама прелази ремедијациону вредност (Прилог 2 Уредбе).

Пројекат ремедијације и рекултивације може се реализовати и у случају прекорачења граничних вредности, као и у случају да концентрације загађујућих, опасних и штетних материја у мање од 25 m³ запремине земљишта прелазе ремедијационе вредности или у мање од 100 m³ запремине водоносног слоја на контаминираним локацијама прелазе ремедијационе вредности, ако додатна истраживања на контаминираним локацијама укажу на значајне последице на здравље људи и животну средину.

Праћење параметара квалитета земљишта је неопходно вршити у континуитету дуги низ година, на одређеним местима за које се утврди евидентна угроженост овог природног ресурса.

Локације на којима је депонован **незагађен материјал од ископавања** (земља) не припадају контаминираним локацијама.

Мониторинг буке

Заштита од буке, која као феномен звучне осцилације, поред физичких карактеристика има и психофизиолошка штетна дејства и утицаје, а настаје природном или људском активношћу (бука коју стварају превозна средства, индустријске и друге радне активности) изнад утврђене граничне вредности, обухвата мере које се предузимају у циљу:

- спречавања или смањивања штетних утицаја буке на здравље људи у радној и животној средини,
- утврђивање нивоа изложености буци,
- прикупљање података о нивоу буке у животној средини и обезбеђивања њихове доступности јавности,
- постизање и очување задовољавајућег нивоа буке у животној и радној средини.

Ниво буке у животној средини контролише се системским мерењем буке, које обезбеђује јединица локалне самоуправе. Уредбом о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини, прописани су индикатори буке у животној средини, граничне вредности, методе за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке на здравље људи. За индустријска, складишна и сервисна подручја и транспортне терминале без стамбених зграда, према Уредби важи да на граници ове зоне бука не сме прелазити граничну вредност у зони са којом се граничи.

Законом о заштити од буке у животној средини дефинисано је да Аутономна покрајина утврђује мере и услове заштите од буке, односно звучне заштите у плановима, програмима и пројектима, укључујући и оне на које даје сагласност у поступку стратешке процене утицаја, процене утицаја пројеката на животну средину, односно у поступку издавања интегрисане дозволе за рад постројења и активности.

Мере и услове заштите од буке јединица локалне самоуправе утврђује у складу са овим Законом. Обавезе јединице локалне самоуправе односе се на акустичко зонирање на својој територији, одређивање мера забране и ограничења у складу са Законом, доношење локалног акционог плана заштите од буке у животној средини, обезбеђење и финансирање мониторинга буке у животној средини на својој територији и вршење надзора и контроле примене мера заштите од буке у животној средини.

Утврђивање акустичних зона методологије мерења буке на територији јединице локалне самоуправе врши се у складу са Правилником о методологији за одређивање акустичких зона, Правилником о методама мерења буке, садржини и обиму извештаја о мерењу буке и Правилником о методологији за израду акционих планова.

Такође, у обзир треба узети извештаје појединачних мерења нивоа буке, у складу са прописаним мерењима, која могу бити предвиђена студијом о процени утицаја на животну средину за поједине објекте или по решењу инспектора за заштиту животне средине.

3. ПРАВА И ОБАВЕЗЕ НАДЛЕЖНИХ ОРГАНА

Када су питању права и обавезе надлежних органа у вези праћења стања животне средине иста произилазе из Закона о заштити животне средине.

Обезбеђење мониторинга

Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе у оквиру своје надлежности утврђене законом обезбеђују континуалну контролу и праћење стања животне средине, односно мониторинг, у складу са овим и посебним законима.

Мониторинг је саставни део јединственог информационог система животне средине. Влада доноси програме мониторинга на основу посебних закона. Аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе доноси програм мониторинга на својој територији који мора бити у складу са програмима вишег реда.

Садржина и начин вршења мониторинга

Мониторинг се врши систематским праћењем вредности индикатора, односно праћењем негативних утицаја на животну средину, стања животне средине, мера и активности које се предузимају у циљу смањења негативних утицаја и подизања нивоа квалитета животне средине.

Влада утврђује критеријуме за одређивање броја и распореда мерних места, мрежу мерних места, обим и учесталост мерења, класификацију појава које се прате, методологију рада и индикаторе загађења животне средине и њиховог праћења, рокове и начин достављања података, на основу посебних закона.

Овлашћена организација

Мониторинг може да обавља и овлашћена организација, ако испуњава услове у погледу кадрова, опреме, простора, акредитације за мерење датог параметра и СРПС стандарда у области узорковања, мерења, анализа и поузданости података, у складу са законом.

Обавезе загађивача

У контексту мониторинга загађивача, законом су прописане обавезе оператера постројења, односно комплекса који представља извор емисија и загађивања животне средине да преко надлежног органа, овлашћене организације или самостално, уколико испуњава услове прописане законом, обавља мониторинг, односно да:

- 1) прати индикаторе емисија, односно индикаторе утицаја својих активности на животну средину, индикаторе ефикасности примењених мера превенције настанка или смањења нивоа загађења,

2) обезбеђује метеоролошка мерења за велике индустријске комплексе или објекте од посебног интереса за Републику Србију, аутономну покрајину или јединицу локалне самоуправе.

Загађивач планира и обезбеђује финансијска средства за обављање мониторинга, као и за друга мерења и праћење утицаја своје активности на животну средину.

Влада утврђује врсте активности и друге појаве које су предмет мониторинга, методологију рада, индикаторе, начин евидентирања, рокове достављања и чувања података, на основу посебних закона.

Достављање података

Државни органи, односно организације, органи аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, овлашћене организације и загађивачи дужни су да податке добијене мониторингом достављају Агенцији за заштиту животне средине на прописан начин.

Санација и ремедијација

Правно и физичко лице које деградира животну средину дужно је да изврши ремедијацију или на други начин санира деградирану животну средину, у складу са пројектима санације и ремедијације, на које сагласност даје надлежно министарство.

Законски оквир

Мониторинг квалитета параметара животне средине дефинисан је следећим правним актима:

- Закон о заштити животне средине („Службени гласник РС“, бр. 135/04, 36/09, и 36/09-др. закон, 72/09 - др.закон, 43/11-УС и 14/16);
- Закон о заштити ваздуха („Службени гласник РС“, бр. 36/09 и 10/13);
- Закон о заштити од буке у животној средини („Службени гласник РС“, бр. 36/09 и 88/10)
- Закон о водама („Службени гласник РС“, бр. 30/10 и 93/12);
- Закон о водама („Службени гласник РС“, бр. 46/91, 53/93, 53/93-др. закон, 67/93-др. закон, 48/94-др.закон, 54/96, 101/05-др. закон - одредбе чл. 81. до 96.);
- Закон о заштити земљишта („Службени гласник РС“, број 112/15);
- Уредба о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха („Службени гласник РС“, бр. 11/10, 75/10 и 63/13);
- Уредба о граничним вредностима емисија загађујућих материја у ваздух из постројења за сагоревање („Службени гласник РС“, број 6/16);
- Уредба о класификацији вода („Службени гласник РС“, број 5/68);
- Уредба о граничним вредностима приоритетних и приоритетних хазардних супстанци које загађују површинске воде и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС“, број 24/14);
- Уредба о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС“, бр. 67/11, 48/12 и 1/16);
- Уредба о граничним вредностима загађујућих, штетних и опасних материја у земљишту („Службени гласник РС“, бр. 30/18);
- Уредба о програму системског праћења квалитета земљишта, индикаторима за оцену ризика од деградације земљишта и методологији за израду ремедијационих програма („Службени гласник РС“, број 88/10);
- Уредба о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини („Службени гласник РС“, број 75/10);
- Правилник о хигијенској исправности воде за пиће („Службени лист СРЈ“, бр. 42/98 и 44/99);

- Правилник о опасним материјама у водама („Службени гласник СРС“, број 31/82);
- Правилник о начину и минималном броју испитивања квалитета отпадних вода („Службени гласник СРС“, бр. 47/83, 13/84-исправка, 46/91-др. пропис);
- Правилник о дозвољеним количинама опасних и штетних материја у земљишту и води за наводњавање и методама њиховог испитивања („Службени гласник РС“, број 23/94);
- Правилник о методама мерења буке, садржини и обиму извештаја о мерењу буке („Службени гласник РС“, број 72/10);
- Правилник о методологији за одређивање акустичких зона („Службени гласник РС“, број 72/10).

4. ПОСТУПАЊЕ У СЛУЧАЈУ ПОЈАВЕ НЕОЧЕКИВАНИХ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА

У случају неочекиваних негативних утицаја у поступку имплементације Плана и у фази реализације планираних намена, потребно је, у складу са важећом законском регулативом, спровести надзор и контролу и применити мере отклањања и минимизирања потенцијално настале штете, извршити санацију простора и применити мере ревитализације (ремедијације) и заштите животне средине.

Неочекивани негативни утицаји реализованих намена и објеката (у редовном раду реализованих пројеката – објеката, постројења, радова) се морају спречити доследним спровођењем урбанистичких и техничких мера заштите, мера за спречавање и отклањање насталих узрока, санације последица и успостављање мониторинга животне средине.

За предметни План, од фазе припреме до коначног усвајања, укључен је процес процене утицаја стратешког карактера, у коначном циљу реализације планираних намена простора у оквирима прихватљивим са аспекта заштите животне средине. Обзиром да није могуће у потпуности искључити вероватноћу појаве неочекиваних негативних утицаја са негативним ефектима и последицама по животну средину, прописан је начин поступања у случају таквих појава.

За постројења и активности, која могу имати негативне утицаје на здравље људи, животну средину или материјална добра, врсте активности и постројења, надзор и друга питања од значаја за спречавање и контролу загађивања животне средине, уређују се услови и поступак издавања интегрисане дозволе, како је дефинисано Законом о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине.

Врсте активности и постројења за које се издаје интегрисана дозвола класификују се према нивоу загађивања и ризику који те активности могу имати по здравље људи и животну средину, укључујући и друге технички сродне активности, које могу произвести емисије и загађење животне средине. Уредбом о врстама активности и постројења за које се издаје интегрисана дозвола прописане су врсте активности и постројења за које се издаје дозвола.

Дозволом се утврђују услови за рад постројења и обављање активности и обавезе оператера у зависности од природе активности и њиховог утицаја на животну средину.

У случају удеса, зависно од његовог обима, унутар или ван постројења и процене последица које могу изазвати директну или одложену опасност по људско здравље и животну средину, проглашава се стање угрожености животне средине и обавештава јавност о предузетим мерама.

Стање угрожености животне средине проглашава надлежно министарство, орган аутономне покрајине, односно орган јединице локалне самоуправе. За удесе са прекограничним ефектима стање угрожености животне средине проглашава Влада.

Превентивне мере заштите приликом транспорта опасног терета у друмском саобраћају се спроводе кроз редован инспекцијски надзор свих надлежних органа, код свих учесника у транспорту опасног терета.

Ради спречавања даљег ширења загађења проузрокованог удесом, правно и физичко лице одмах предузима мере санације према плановима заштите о свом трошку. Ако се накнадно утврди загађивач који је одговоран за удес, орган који је сносио трошкове отклањања последица загађивања животне средине захтева накнаду трошкова.

VI ПРИКАЗ КОРИШЋЕНЕ МЕТОДОЛОГИЈЕ И ТЕШКОЋЕ У ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

1. ПРИКАЗ КОРИШЋЕНЕ МЕТОДОЛОГИЈЕ

Основни методолошки приступ и садржај Извештаја о стратешкој процени одређен је Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину.

Примењени метод рада заснива се на континуираном поступку усаглашавања процеса планирања са процесом идентификације проблема, предлога решења за спречавање и ублажавање, односно предлога мера заштите животне средине у свим фазама израде и спровођења планског документа.

Методологија се базира на поштовању Закона о заштити животне средине, а пре свега Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину, који утврђује услове, начин и поступак процењивања утицаја планских решења на животну средину. Примењени метод поштује наведене опште методолошке принципе и спроводи се у неколико фаза:

- 1) утврђују се полазне основе стратешке процене, које обухватају: дефинисање предмета као и просторног обухвата Стратешке процене, циљева и метода рада, правног, планског и документационог основа,
- 2) утврђивање доступности и квалитета података о предметном простору и на основу тога анализа постојећег стања,
- 3) врши се процена могућег утицаја на животну средину на основу квантификације појединих елемената животне средине, научних сазнања, података објављених у литератури, другим студијама, искустава других земаља и сл,
- 4) предлажу се мере за спречавање и ограничавање штетних утицаја у току спровођења и реализације Плана, мере за унапређење стања животне средине, мере за праћење стања животне средине које обухватају предлог индикатора за праћење стања животне средине и по потреби успостављање нових мерних тачака.

Према наведеном, у Извештају о стратешкој процени су анализирана Планом дефинисана решења, извршена је синтезна процена њихових утицаја и интеракција са утицајима из окружења на природне ресурсе и живи свет, као и на остале елементе животне средине и на основу утврђених валидних параметара дат је предлог адекватних превентивних и санационих мера заштите животне средине.

Ограничења у спровођењу описаног метода, посебно у фази приказа постојећег стања, је недостатак квантификованих података за поједине параметре животне средине у обухвату Плана, а нарочито недостатак података о будућим привредним субјектима на предметном простору.

2. ТЕШКОЋЕ ПРИ ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

У току израде Извештаја о стратешкој процени, поред недостатка одговарајућих смерница и упутстава, како је наведено у претходном поглављу, обрађивач се сусрео и са проблемом недостатка систематизованих података о постојећем стању животне средине на простору у обухвату Плана. Такође, недостатак података о будућим радним садржајима у радној зони, утицао је на квалитет и на ток процене утицаја стратешког карактера, односно на свеукупну квалитативну и квантитативну анализу утицаја радних садржаја на предметни простор и окружење.

Информациона основа која је коришћена за Стратешку процену, највећим делом је преузета из достављене документације за потребе израде Плана.

При оцени планских решења уочен је проблем у практичној примени индикатора, имајући у виду да за планско подручје нису доступни систематизовани подаци и да нису вршења мерења одређених параметара животне средине, те да није утврђено нулто стање животне средине простора који је у обухвату овог Плана и да на предметном простору и у ширем окружењу не постоји континуитет у мониторингу животне средине.

Такође, проблематика при изради стратешке процене огледа се и у раздвајању питања која су у домену (детаљне) процене утицаја на животну средину у односу на стратешке процене утицаја планских докумената на животну средину. Европске препоруке су да стратешка процена не треба да улази у претерану квантификацију, односно да је њена суштина у вредновању и поређењу алтернатива/опција са аспекта могућих значајних утицаја на животну средину, да је нагласак, када се ради о карактеру утицаја, на кумулативним и синергијским ефектима, да се спроводи једино за програме и планове јавног карактера итд.

VII ПРИКАЗ НАЧИНА ОДЛУЧИВАЊА

Процес стратешке процене утицаја планских решења на животну средину вршен је паралелно са поступком израде Плана.

У смислу обавезе да се стратешком проценом изврши оцена погодније варијанте планских решења, важно је напоменути да предметним Планом нису разрађивана и предложена варијантна решења, те нису вршене стратешке одлуке у смислу избора најпогодније варијанте. Планом је дато решење адекватно планираној намени простора у обиму које дозвољавају прописане мере заштите, те су дата решења усклађена са заштитом животне средине.

Утврђени су основни критеријуми просторног уређења, коришћења природних ресурса и мере заштите животне средине.

У складу са Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину, пре упућивања захтева за добијање сагласности на Извештај о стратешкој процени, орган надлежан за припрему Плана обезбеђује учешће јавности у разматрању Извештаја о стратешкој процени. Орган надлежан за припрему Плана обавештава јавност о начину и роковима увида у садржину Извештаја и достављање мишљења, као и о времену и месту одржавања јавне расправе у складу са законом којим се уређује поступак доношења Плана.

Орган надлежан за припрему Плана израђује извештај о учешћу заинтересованих органа, организација и јавности који садржи сва мишљења о Извештају о стратешкој процени, као и мишљења датих у току јавног увида и јавне расправе о Плану.

После прикупљања и обраде свих мишљења, на основу којих се формира финална верзија Плана, орган надлежан за припрему Плана доставља Извештај о стратешкој процени заједно са Планом надлежном органу на одлучивање.

Извештај о стратешкој процени доставља се заједно са извештајем о стручним мишљењима и јавној расправи општинском органу надлежном за заштиту животне средине на оцењивање. На основу ове оцене, орган надлежан за заштиту животне средине даје своју сагласност на Извештај о стратешкој процени у року од 30 дана од дана пријема захтева за оцењивање.

VIII ИДЕНТИФИКАЦИЈА МОГУЋИХ ПРЕКОГРАНИЧНИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Података о прекограничним утицајима нема. Уколико се појаве било какви негативни утицаји, пре свега узроковани акцидентним ситуацијама ширих размера у оквиру радних садржаја, погона или комплекса, неопходно је обавестити надлежно Министарство које даље спроводи поступак (у складу са важећом законском регулативом).

IX ЗАКЉУЧЦИ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Проблематика заштите животне средине разматрана је у оквиру Плана детаљне регулације радне зоне - локација 1А у КО Бач, али и у оквиру Извештаја о стратешкој процени утицаја овог Плана на животну средину. Методологија која је примењена у оквиру стратешке процене је описана у претходном поглављу и сагласна је са претпоставкама које су дефинисане у оквиру Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину којим се дефинише садржина Извештаја о стратешкој процени утицаја.

Доношењем овог Плана ствара се основ за уређење и изградњу неизграђеног грађевинског земљишта и његово привођење планираној намени - радни садржаји, обезбеђивањем услова за саобраћајну доступности и опремљеност посматраног простора неопходном комуналном инфраструктуром, уз обезбеђивање услова заштите простора применом еколошких принципа у пројектовању и изградњи.

Циљ израде Извештаја о стратешкој процени утицаја предметног Плана на животну средину је **сагледавање могућих значајних негативних утицаја планских решења на квалитет животне средине и прописивање одговарајућих мера за њихово смањење**, односно довођење у прихватљиве оквири (границе) дефинисане законском регулативом. Планска решења односе се на уређење, опремање и изградњу на простору у обухвату Плана, односно на услове, мере и смернице за реализацију планираних садржаја.

Извештај о стратешкој процени се бави стратешким циљевима заштите животне средине, а ниво детаљности процене прилагођен је нивоу планског документа.

На основу анализе могућих утицаја и вредновања очекиваних промена и ефеката у простору, закључак овог Извештаја је да имплементација планских решења представља трајно негативну последицу у смислу узурпирања земљишта као тешко обновљивог природног ресурса, уз губитак његове примарне функције изградњом физичких структура, односно извођењем радова током изградње и функционисањем планираних садржаја.

Нужна је обавезна примена мера заштите животне средине дефинисаних Планом, овим Извештајем као и законском регулативом и техничким нормативима, који се односе како на изградњу и опремање простора инфраструктуром, тако и на обавезе и надлежности спровођења контроле и надзора над применом мера и мониторинга животне средине.

Главни предуслов успешности примене тих мера је организованост/оспособљеност управних структура (на локалном и републичком нивоу), као и подршка јавности, организација цивилног друштва и грађана.

Предметни Извештај о стратешкој процени утицаја не може дати експлицитне одговоре на прихватљивост појединих техничко-технолошких решења. Такви ефекти се морају разрађивати са већим нивоом детаљности, којим ће се анализирати појединачни објекти и њихови утицаји на животну средину, у оквиру процена утицаја појединачних објеката на животну средину.

X ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Оцена Извештаја о стратешкој процени врши се на основу критеријума садржаних у Прилогу II Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 135/04 и 88/10).

На основу оцене Извештаја, орган надлежан за послове заштите животне средине даје сагласност на Извештај о стратешкој процени, у складу са Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину.

Извештај о стратешкој процени саставни је део документационе основе плана, сходно члану 24. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину.

Б) ГРАФИЧКИ ДЕО

